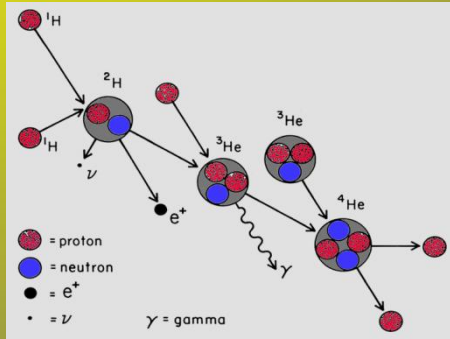
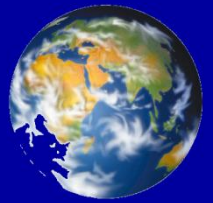

Od centrum Słońca do zmian klimatycznych na Ziemi

Źródło energii słonecznej

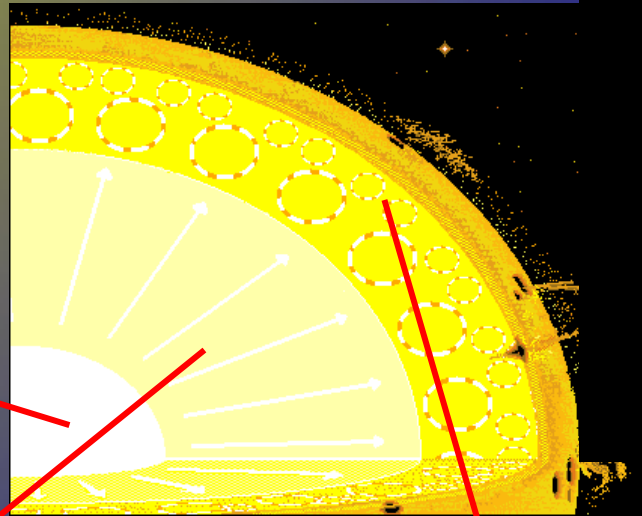

600 mln ton wodoru zamienia się w hel w każdej sekundzie

4 mln ton jest przekształcane w energię: $3.6 \cdot 10^{26}$ W

Ciągłe rozpraszanie, pochłanianie i emisja – coraz mniejsze energie kwantów

Bardzo powolna wędrówka:
200 000 lat zamiast 2.7 sekundy

W odległości około 0.7 R od środka transport promienisty przestaje być wystarczająco efektywny

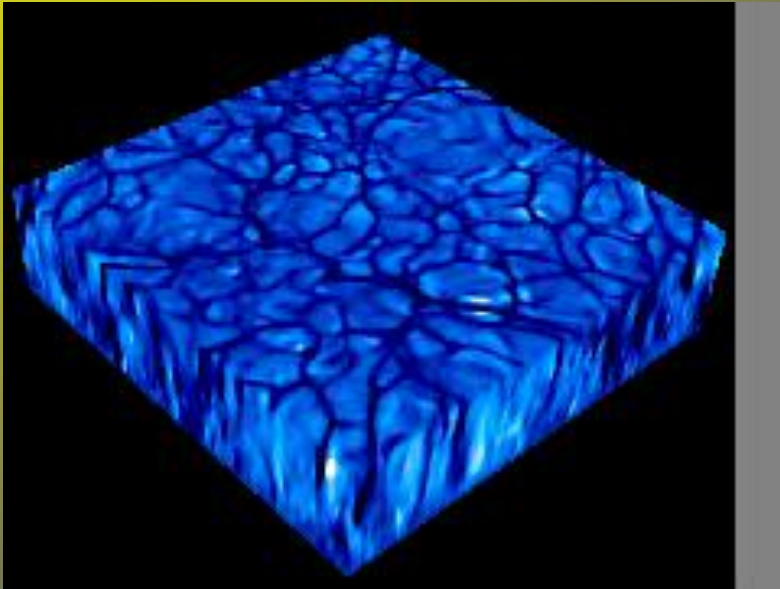
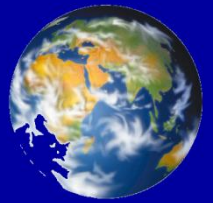
Pojawia się konwekcja

Wraz z pionowymi ruchami plazmy unoszone jest pole magnetyczne

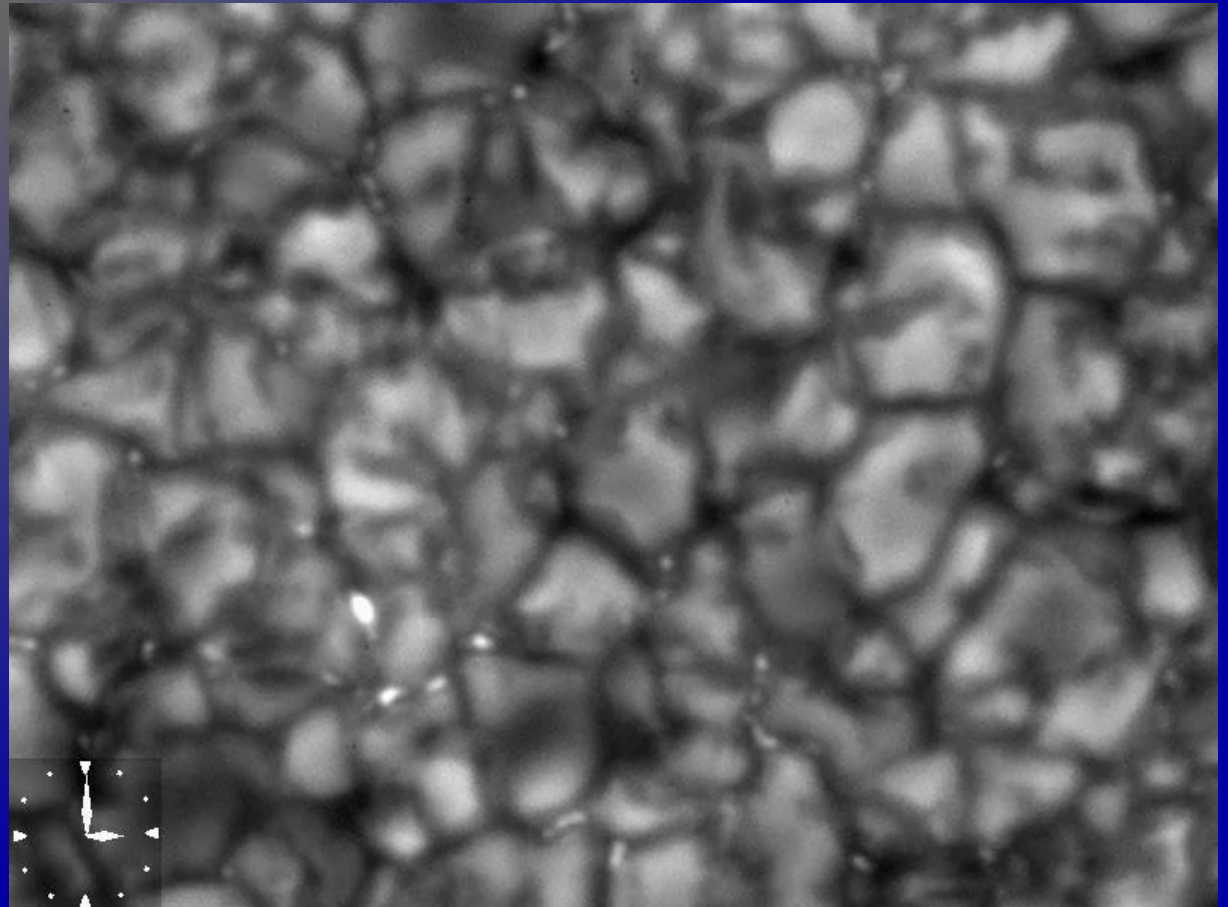

Warstwa konwekcyjna

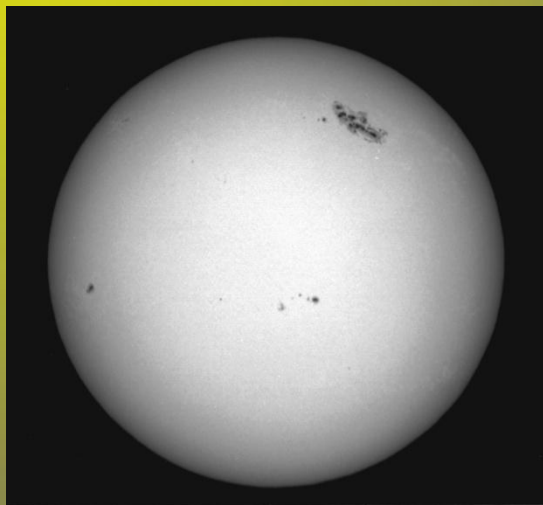
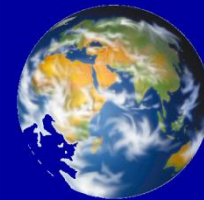
**Komórki konwekcyjne na
powierzchni
Słońca – granulacja**

HINODE/SOT

Atmosfera Słońca

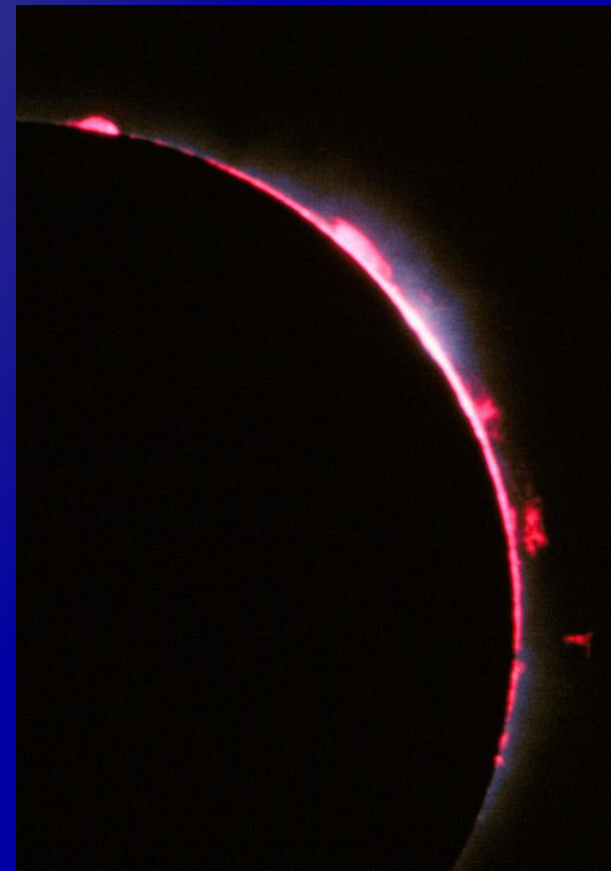
FOTOSFERA

„powierzchnia” Słońca
temperatura około 5800 K
widoczna granulacja i plamy

CHROMOSFERA

łac. *chroma* – barwa

widoczna podczas zaćmień jako czerwona otoczka
niewielka grubość rzędu kilku tysięcy kilometrów

KORONA

powyżej 1 mln K
w świetle białym widoczna podczas zaćmień lub przy użyciu koronografu
w zakresie UV i X jest najjaśniejszą warstwą atmosfery Słońca

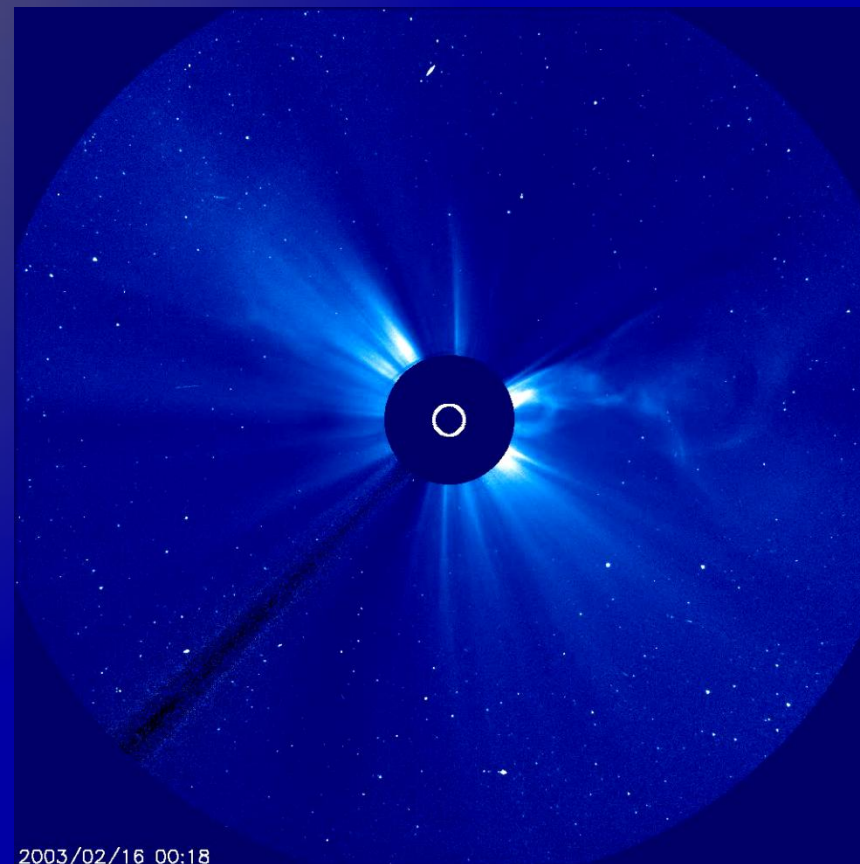
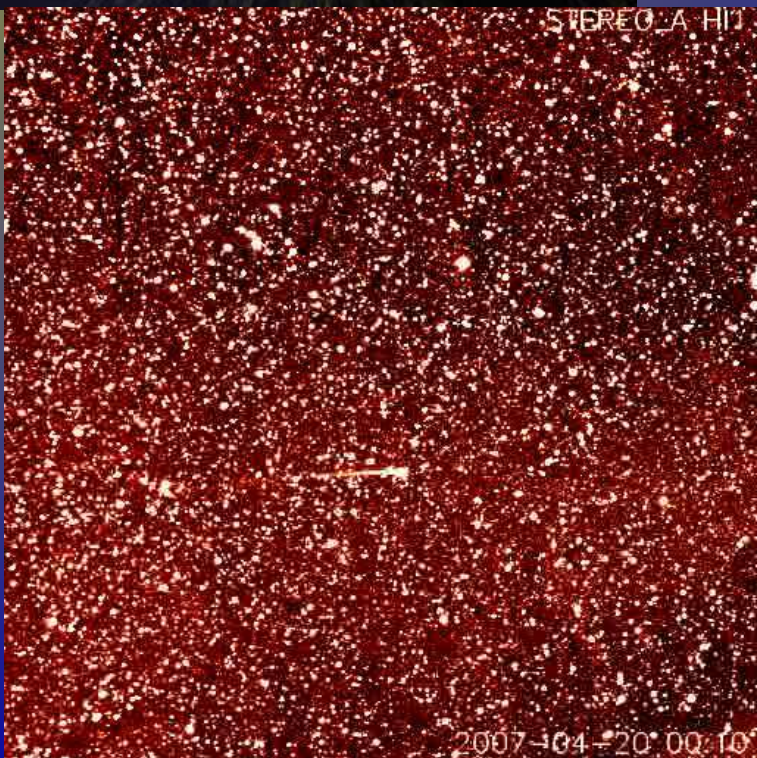
Wiatr słoneczny

W okolicach Ziemi:

prędkość 200 – 800 km/s

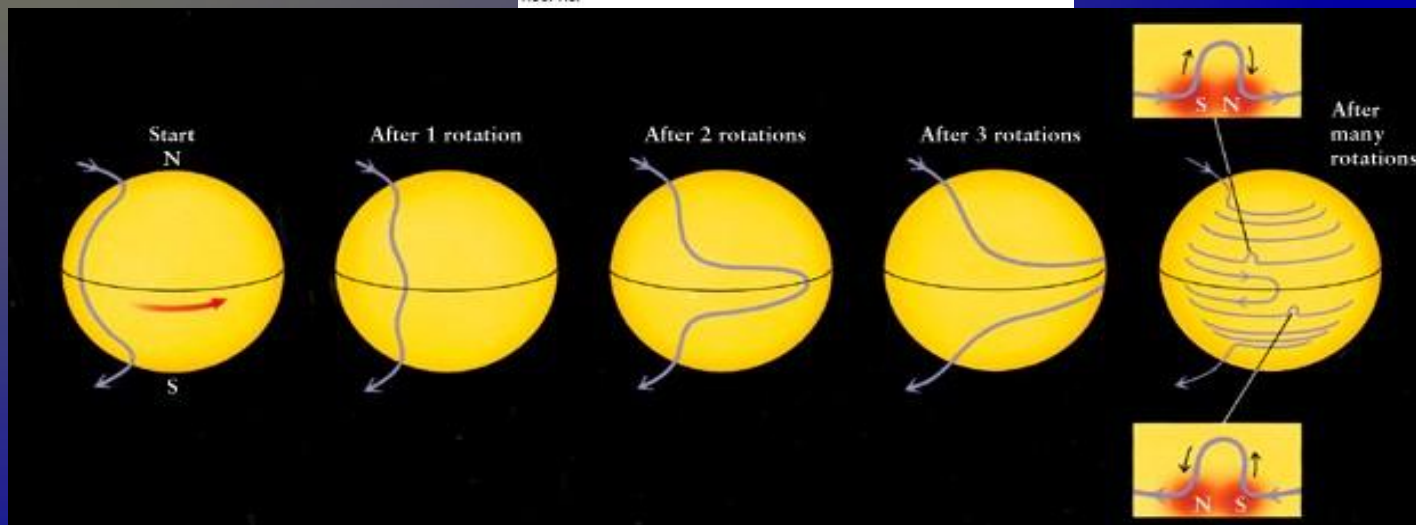
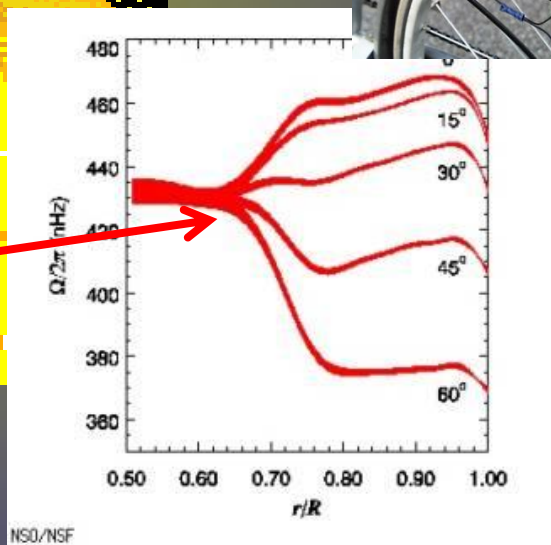
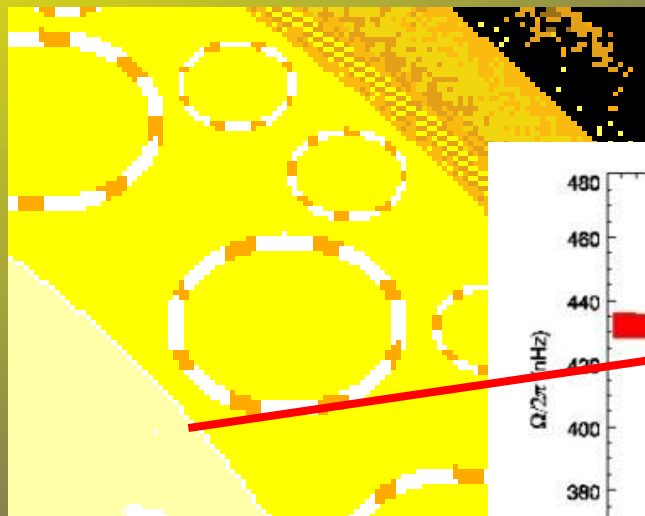
gęstość kilka-kilkanaście cząstek/cm³

2003/02/16 00:18

Tachoklina i dynamo słoneczne

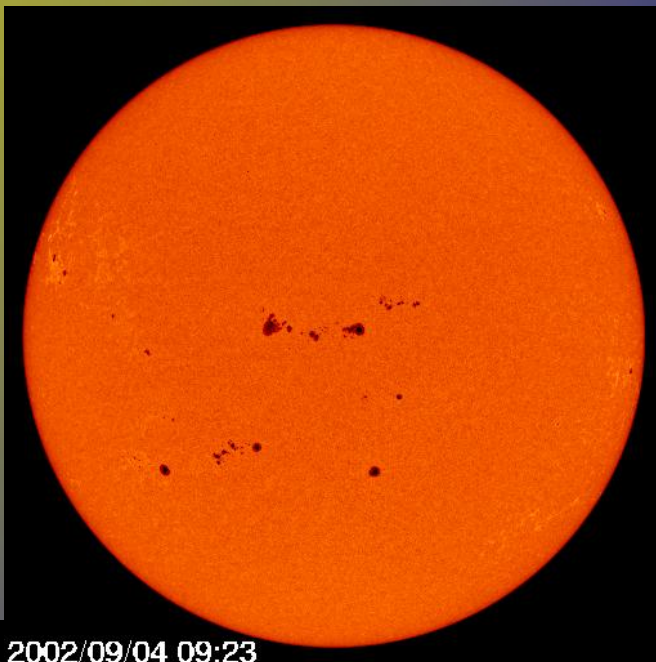
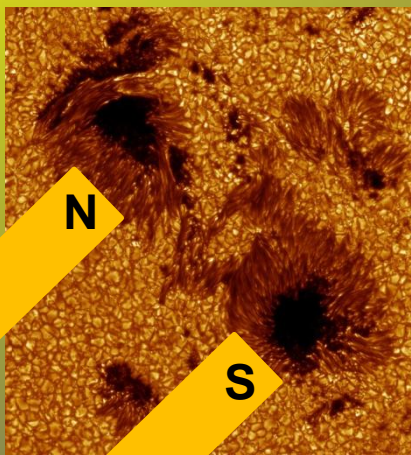

**Rotacja różnicowa Słońca
wzmacnia pole
magnetyczne wewnątrz,
a komórki konwekcyjne
wynoszą na powierzchnię**

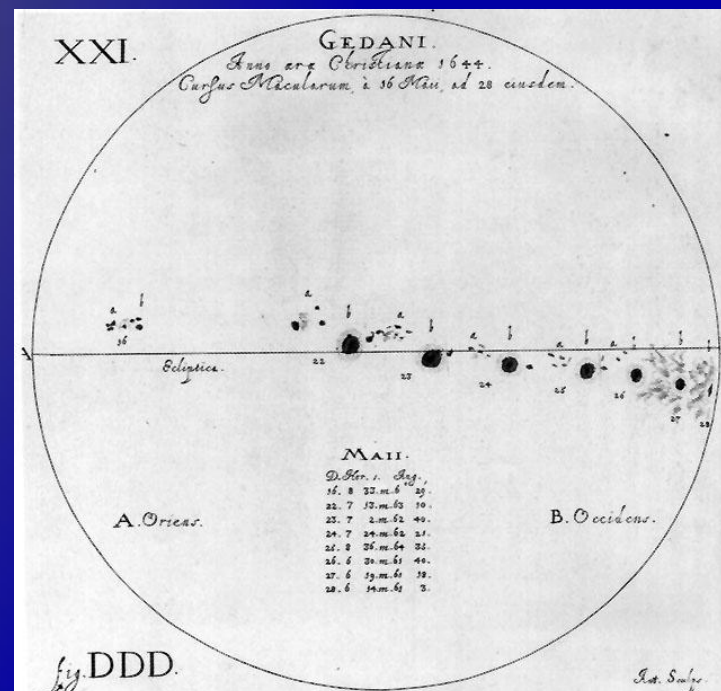
**W miejscach wypływu
pola magnetycznego
obserwowane są plamy.**

Plamy słoneczne

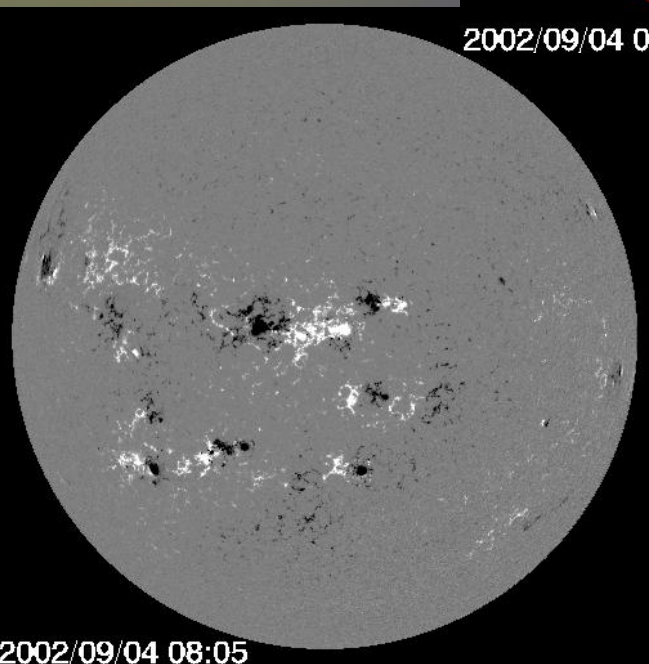
2002/09/04 09:23

Obserwowane przez starożytnych
Chińczyków

Sporo obserwacji plam wykonanych
ok. 1000 – 1200 r. – okres wyjątkowo
silnej aktywności Słońca

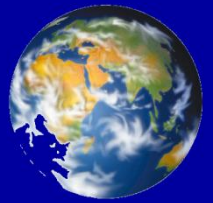
ok. 1610 pierwsze obserwacje
za pomocą lunety

2002/09/04 08:05

Plamy Słoneczne

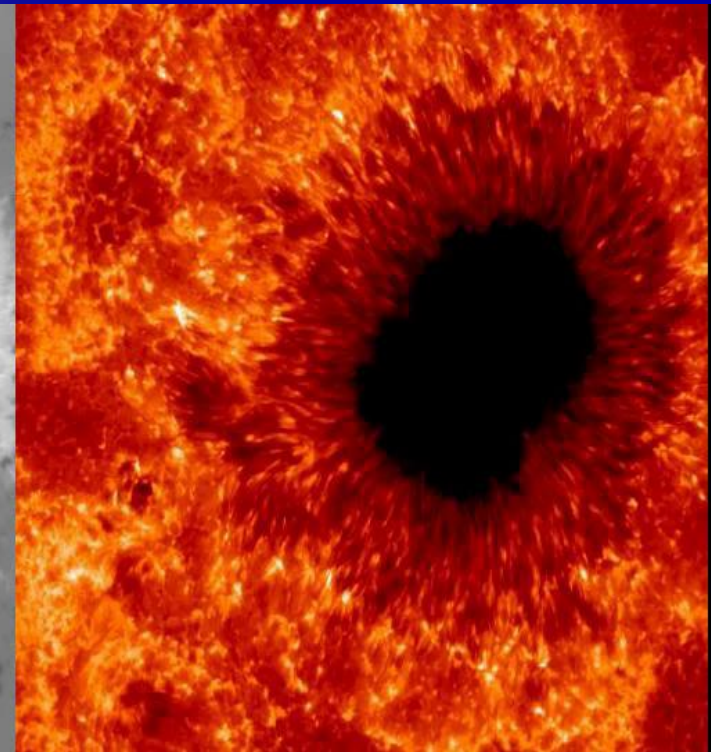
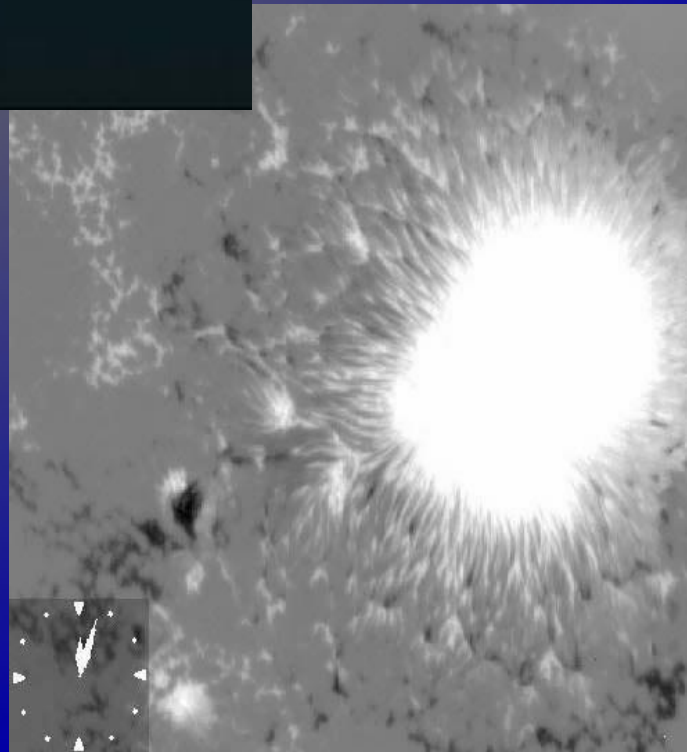

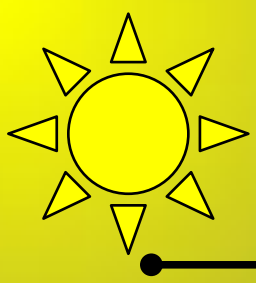
Typowe rozmiary plamy: średnica od 4 000 km do 30 000 km (czasem nawet 60 000 km)

Temperatura: o 1000-1500 K niższa od temperatury powierzchni Słońca (5778 K)

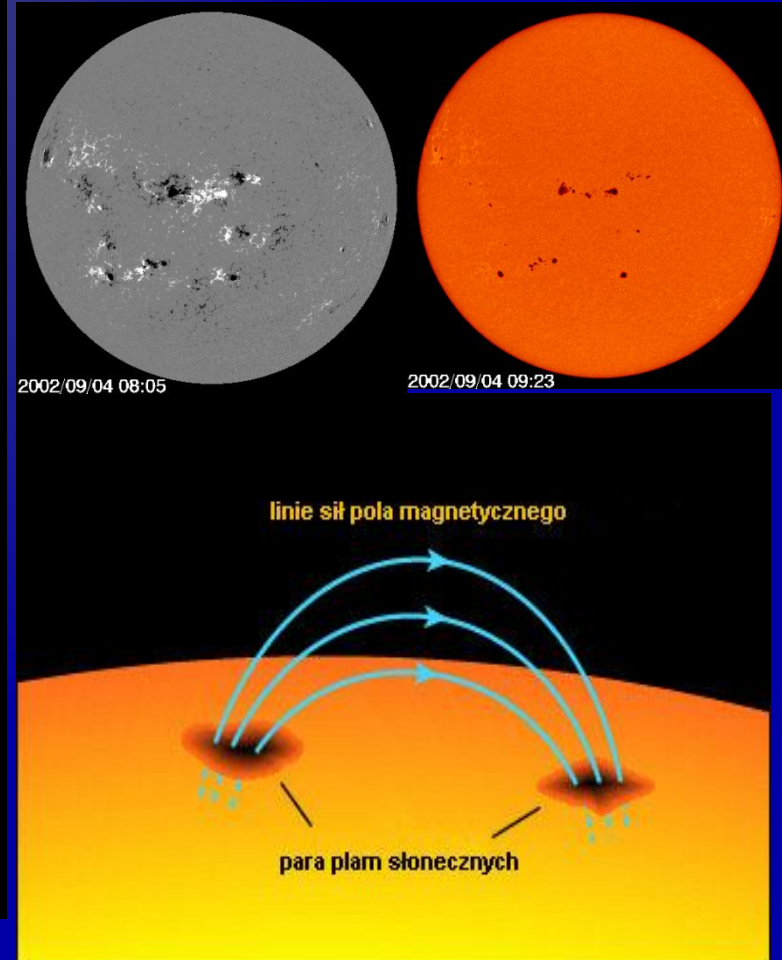
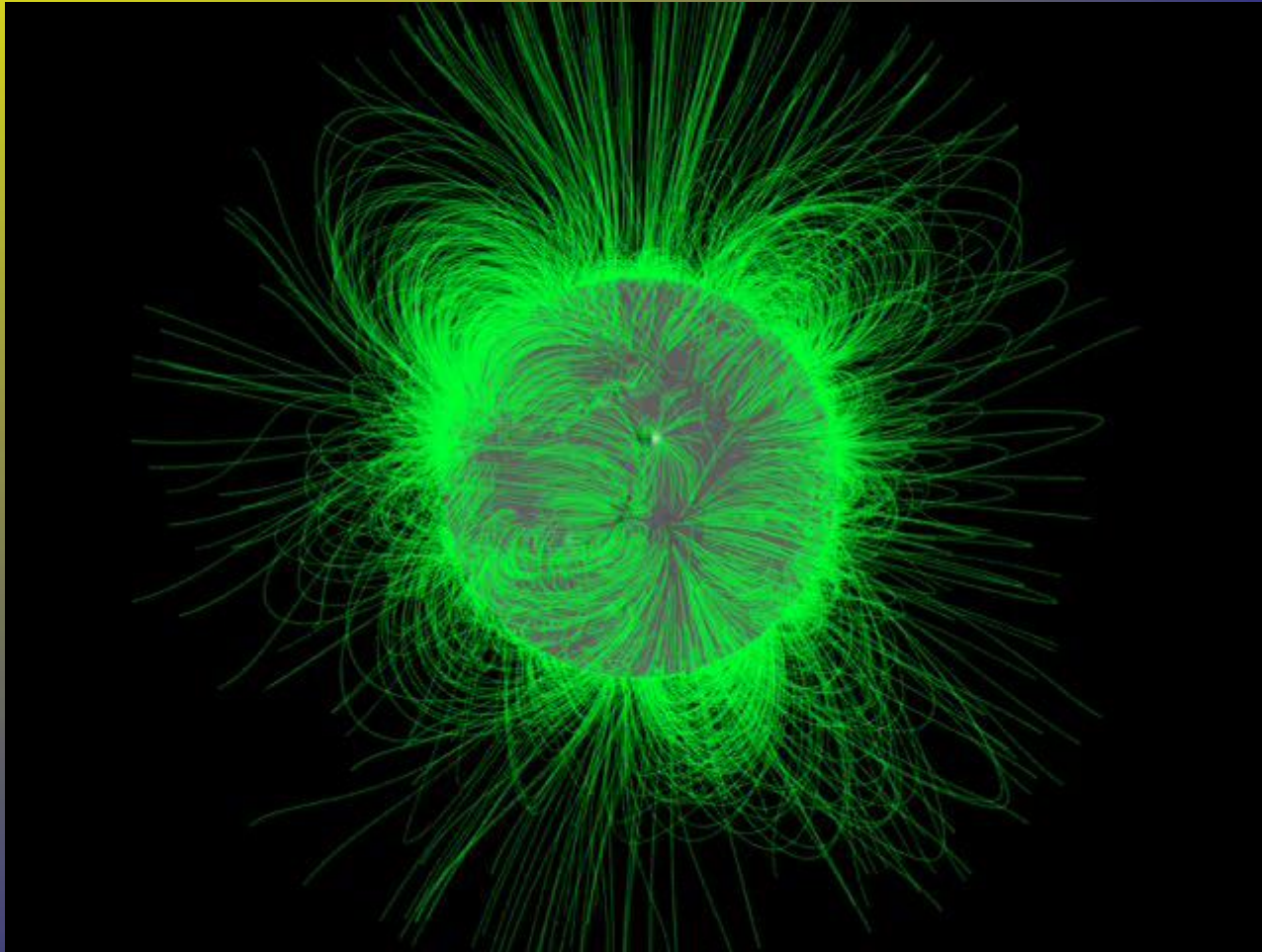
Typowy czas życia:
od kilku dni do kilku
miesięcy

Pole magnetyczne:
od 250 Gs do 5000 Gs

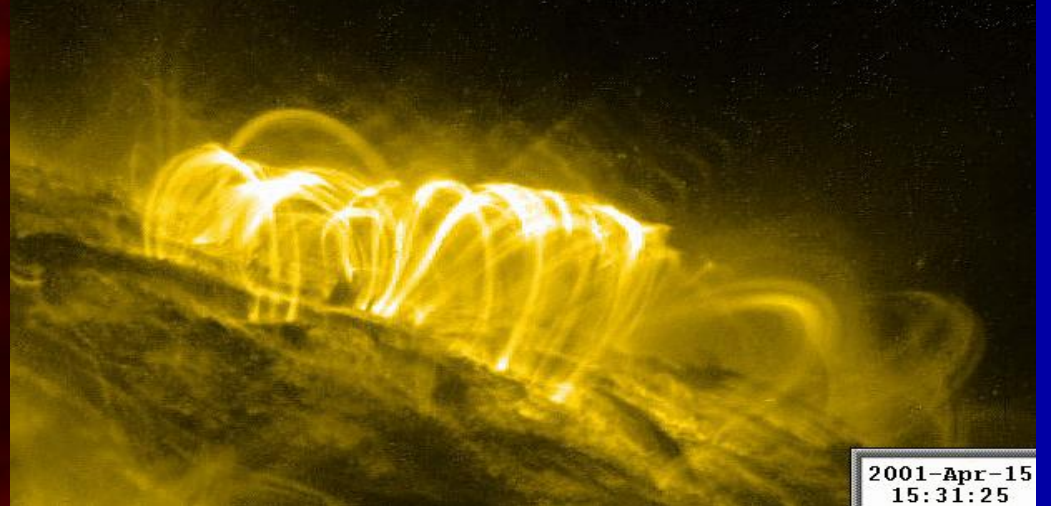
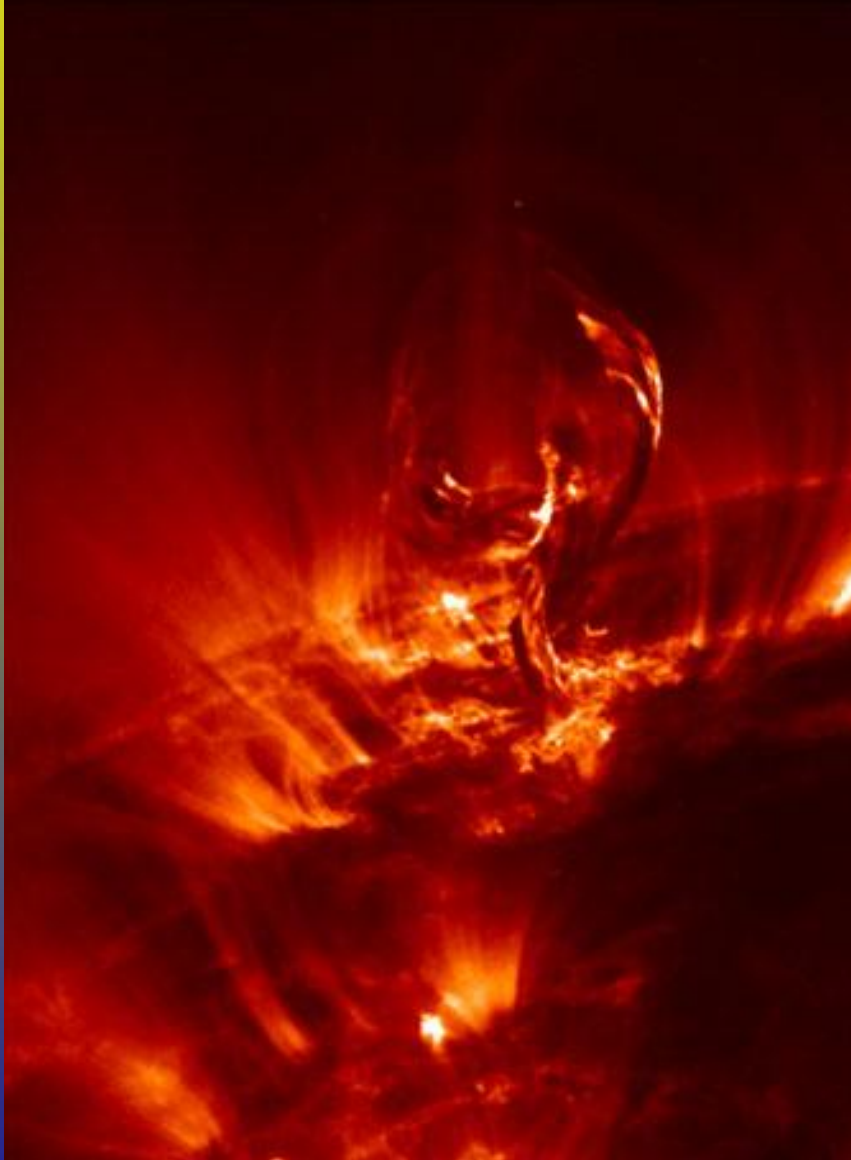
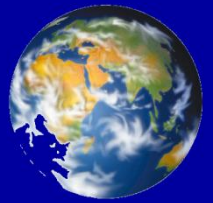
Pole magnetyczne w koronie

Plazma koronalna może poruszać się tylko wzdłuż linii sił pola magnetycznego – dzięki temu jesteśmy w stanie śledzić jego układ

Pole magnetyczne w koronie

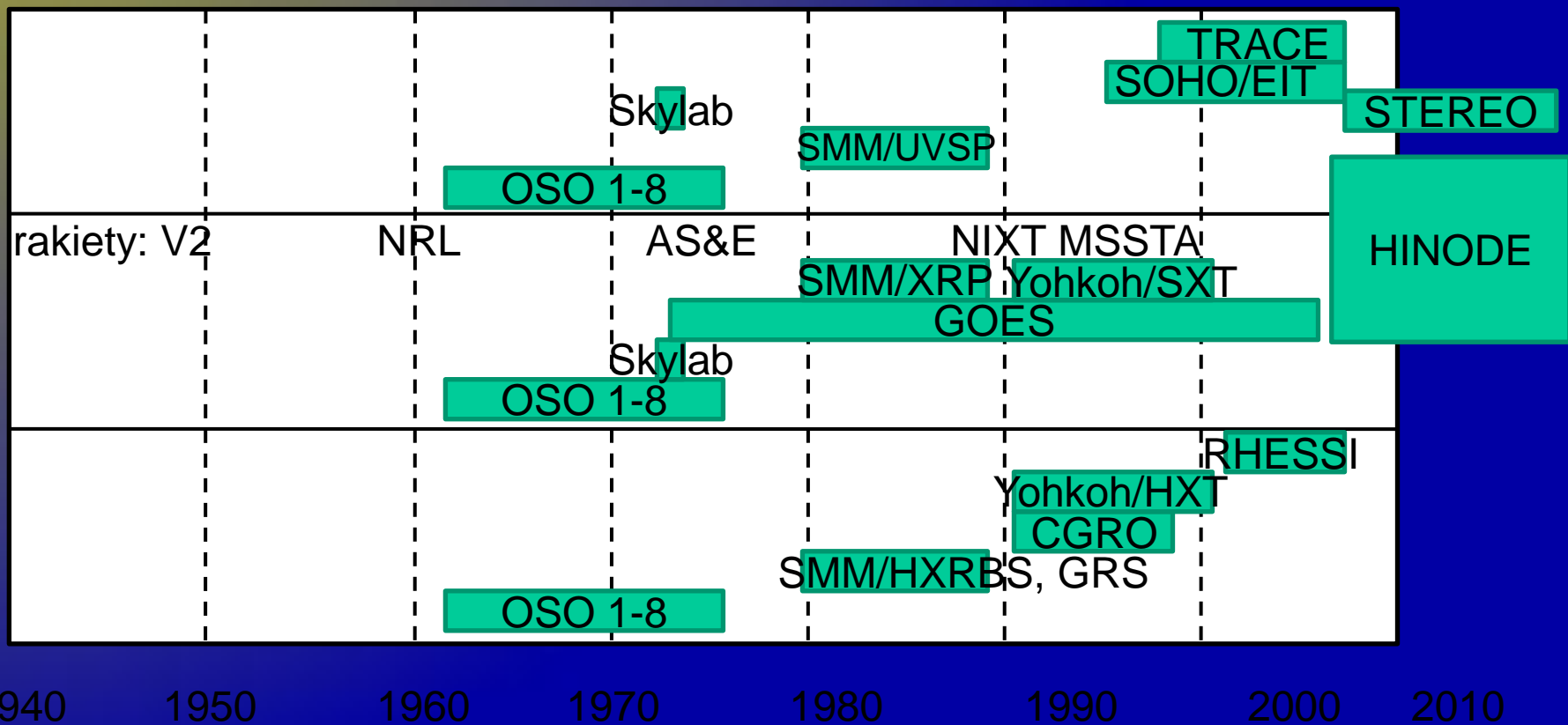
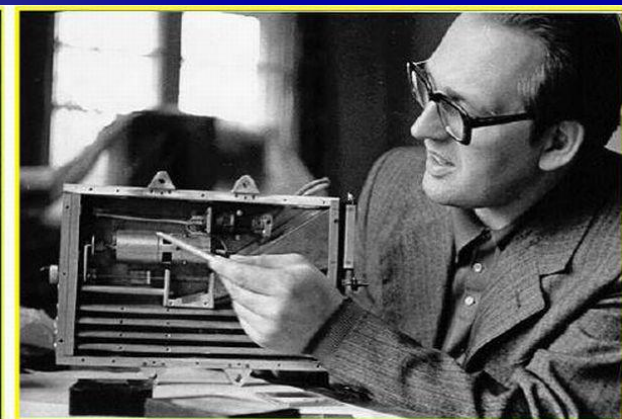
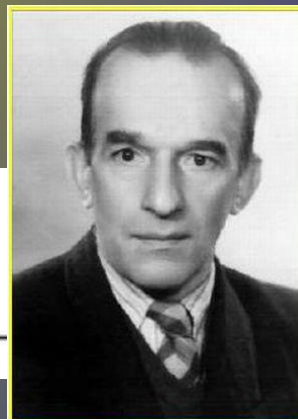
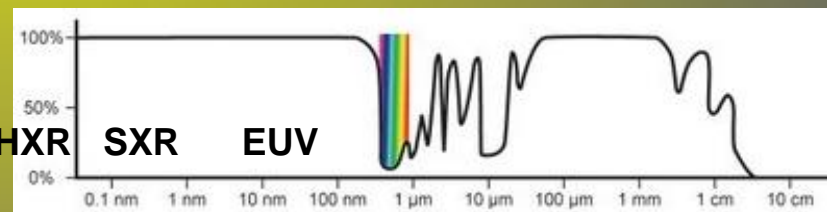

2001-Apr-15
15:31:25

Korona jest gorąca (>1 MK) najlepiej widoczna w zakresach UV i X

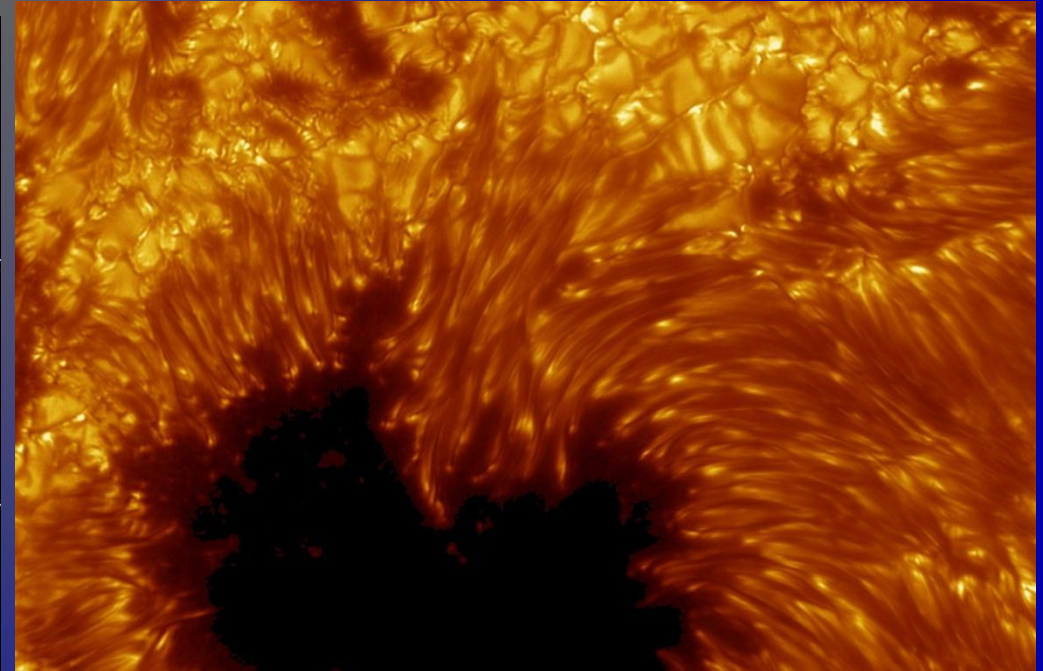
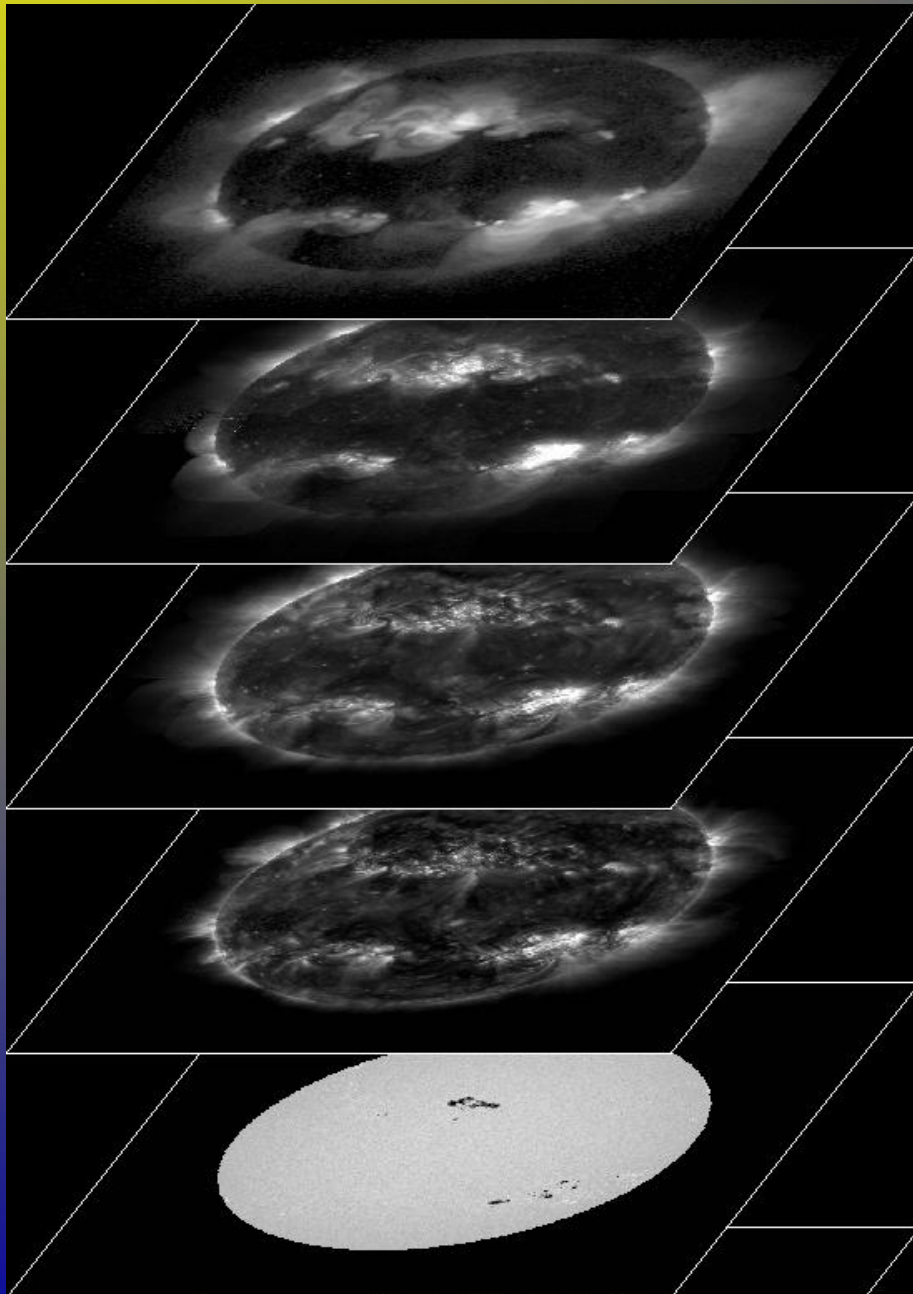

Obserwacje satelitarne

Obszar aktywny

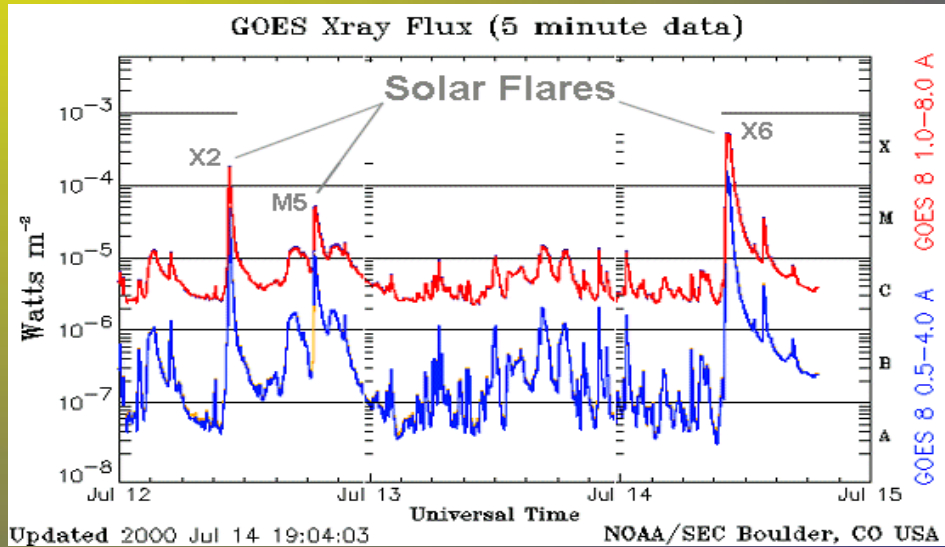
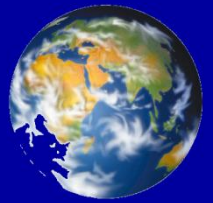
Miejsce w atmosferze słonecznej obserwowane w okolicach plam

Wygląda inaczej w różnych zakresach fal elektromagnetycznych – duży rozrzut temperatur

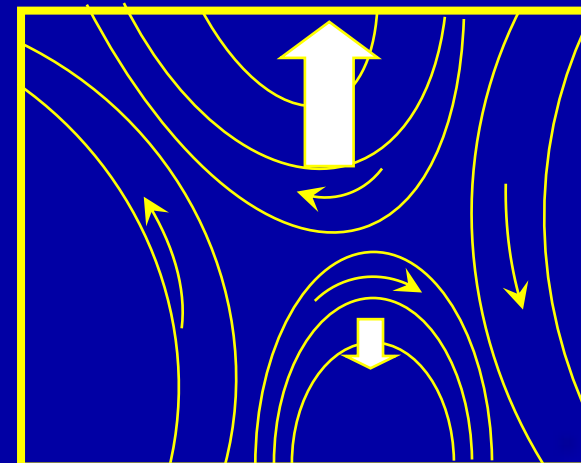
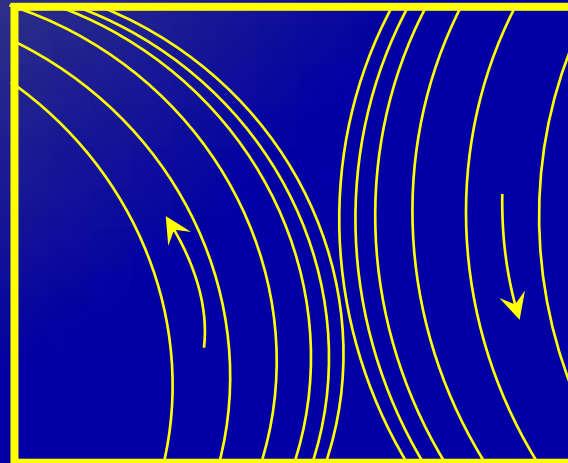
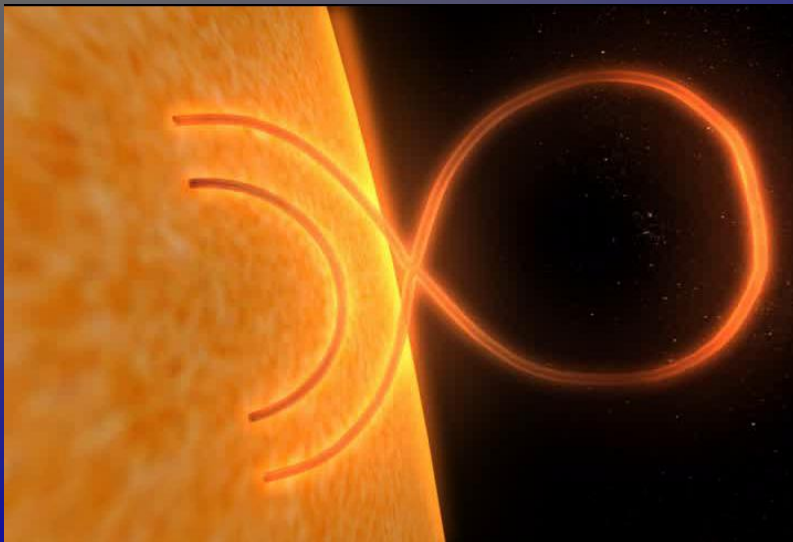
Pojawiają się w nim różnego rodzaju zjawiska dynamiczne takie jak rozbłyski czy CME

Zjawiska aktywne

Pomiary strumienia promieniowania rentgenowskiego wykonywane za pomocą sztucznych satelitów.

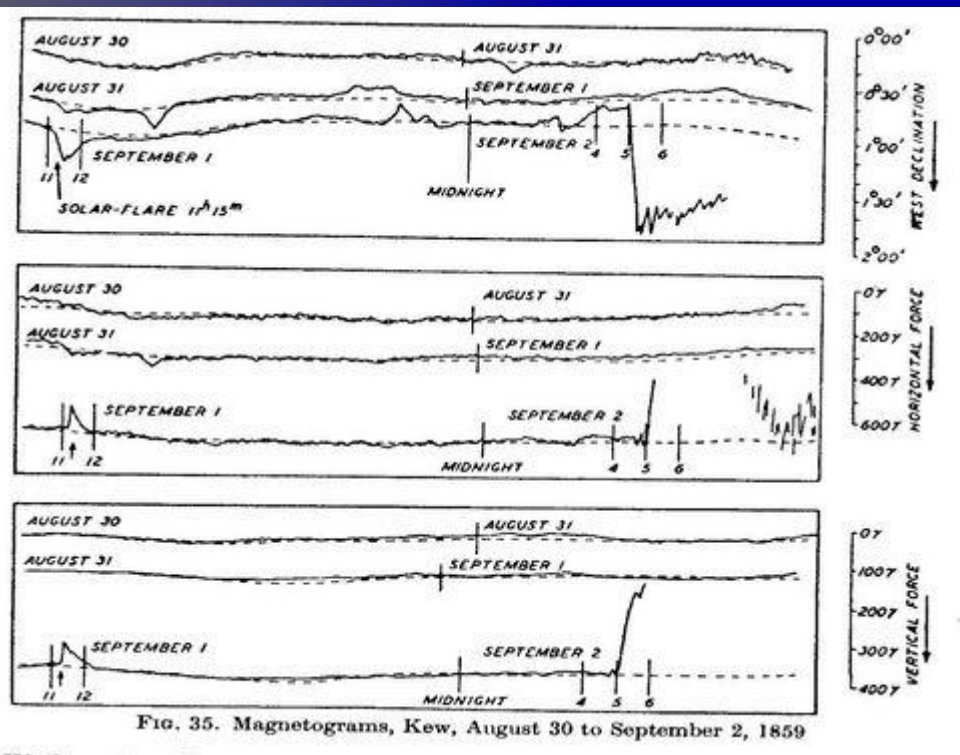
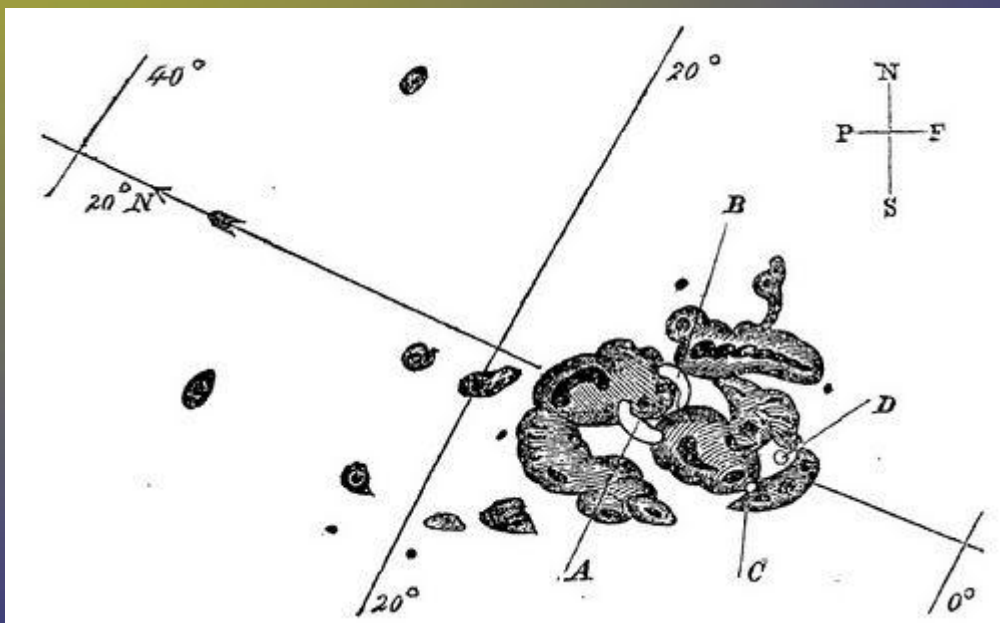

Rozbłyski

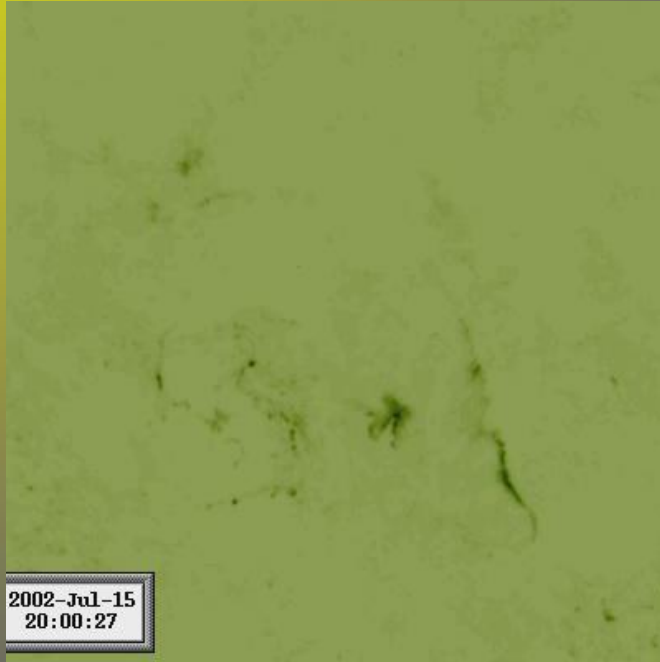
Richard Carrington obserwuje
1 września 1859 r. gwałtowne pojaśnienie
w okolicy obserwowanych plam

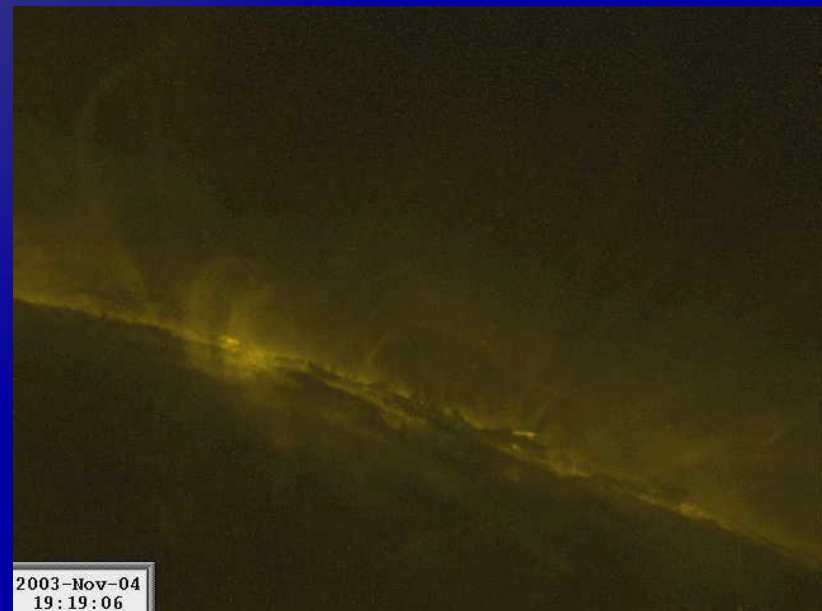
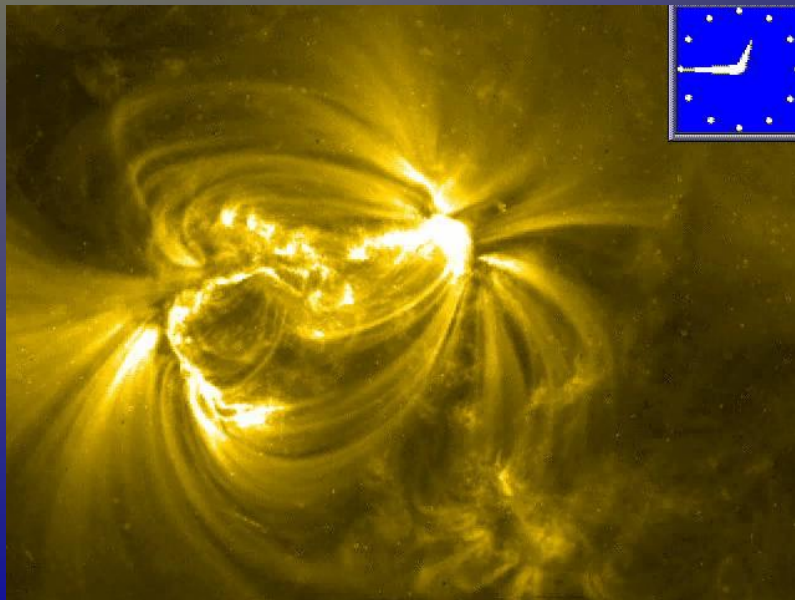
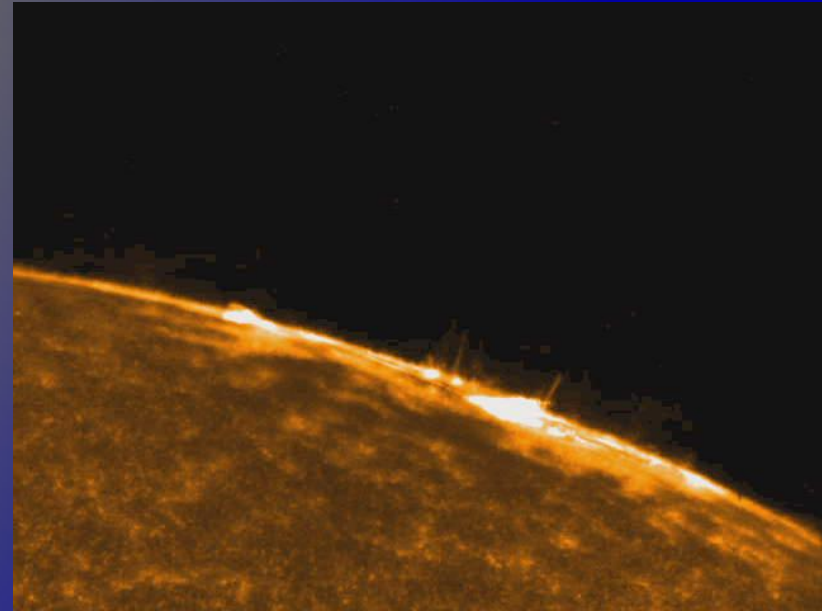
Balfour Stewart, dyrektor obserwatorium
Kew Garden rejestruje gwałtowne zmiany
pola magnetycznego mierzonego za
pomocą superczułego kompasu

Rozbłyски

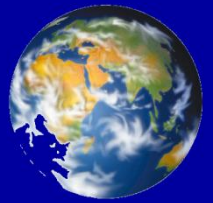
2002-Jul-15
20:00:27

2003-Nov-04
19:19:06

Rozbłyски

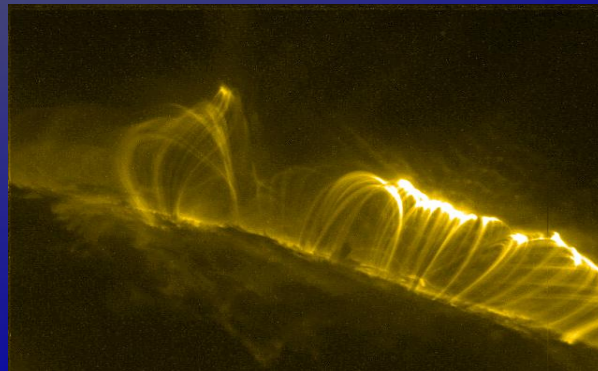
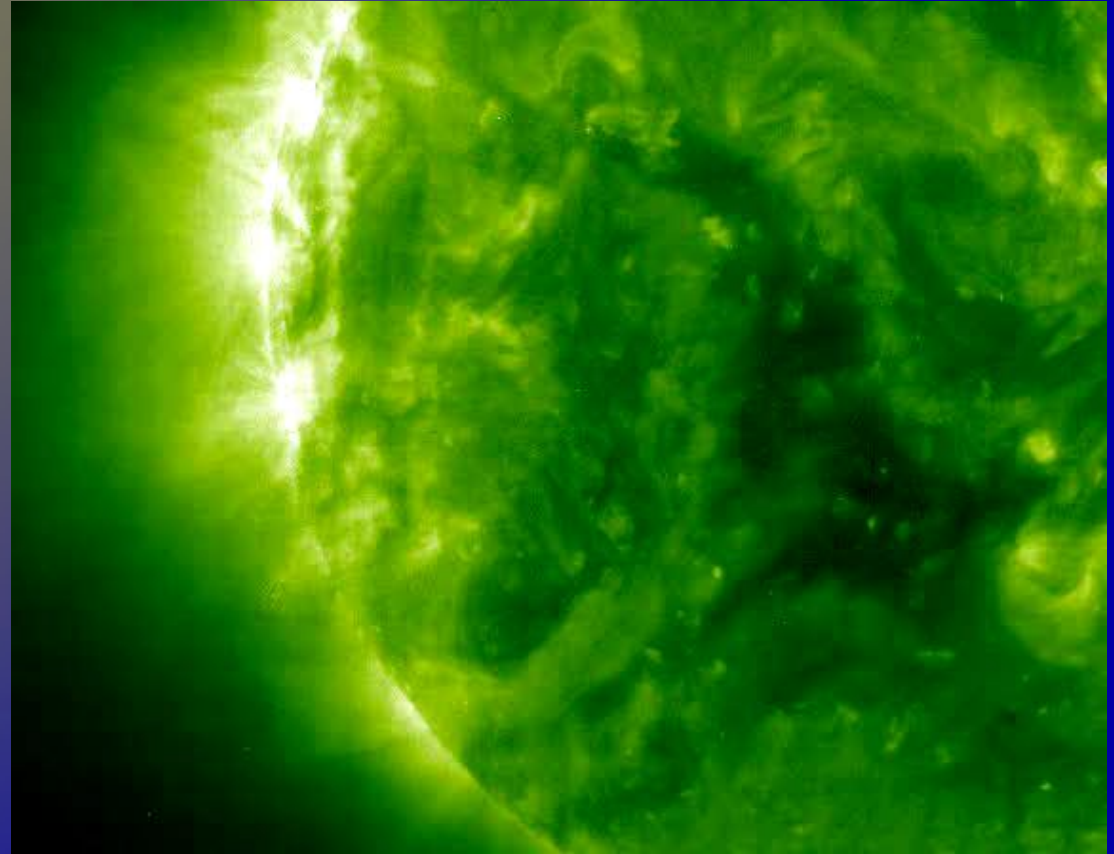
$1.6 \times 10^6 \text{ J}$

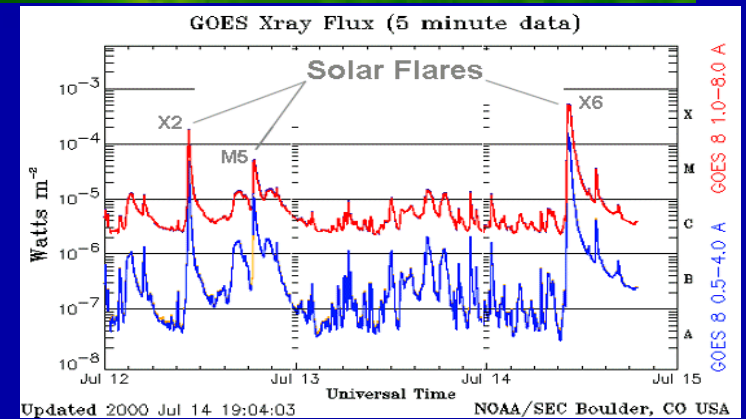
$5 \times 10^{15} \text{ J}$

10^{18} J

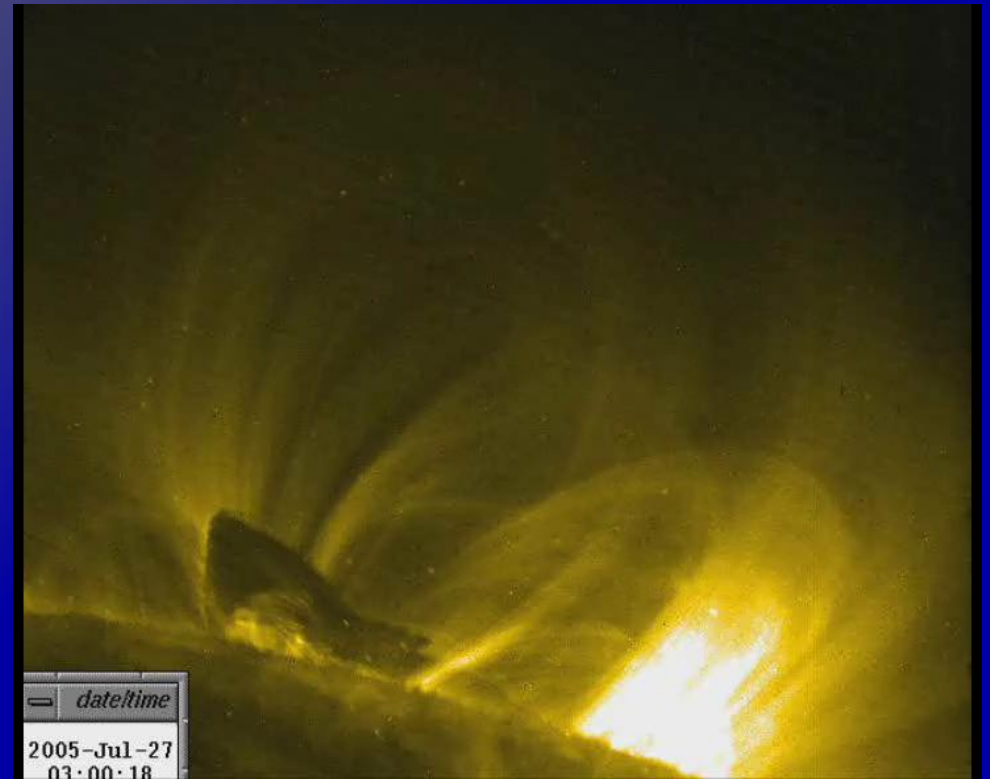
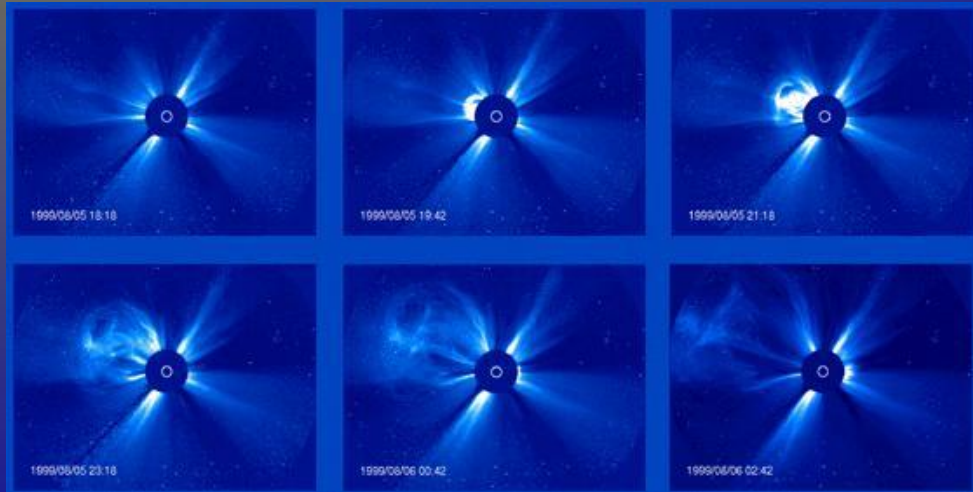
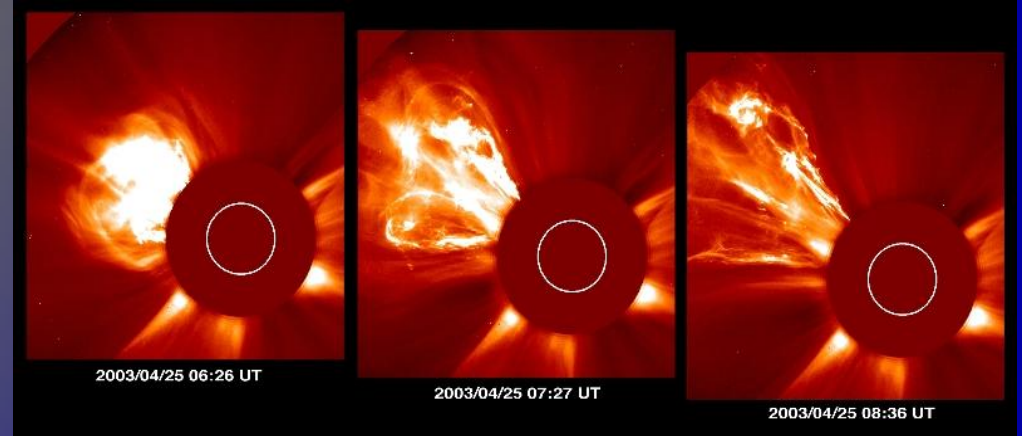
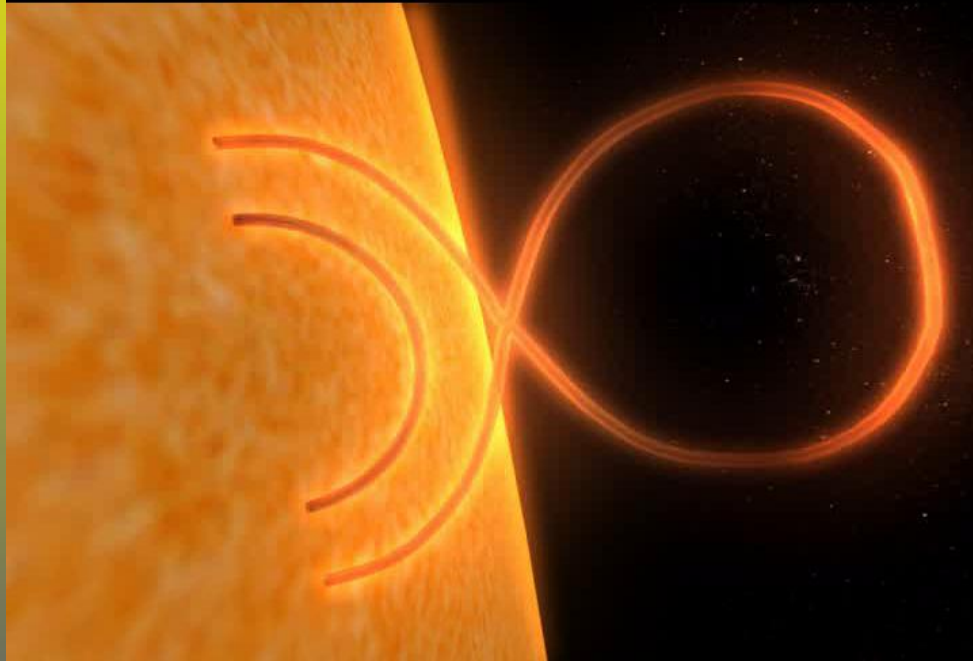

10^{26} J

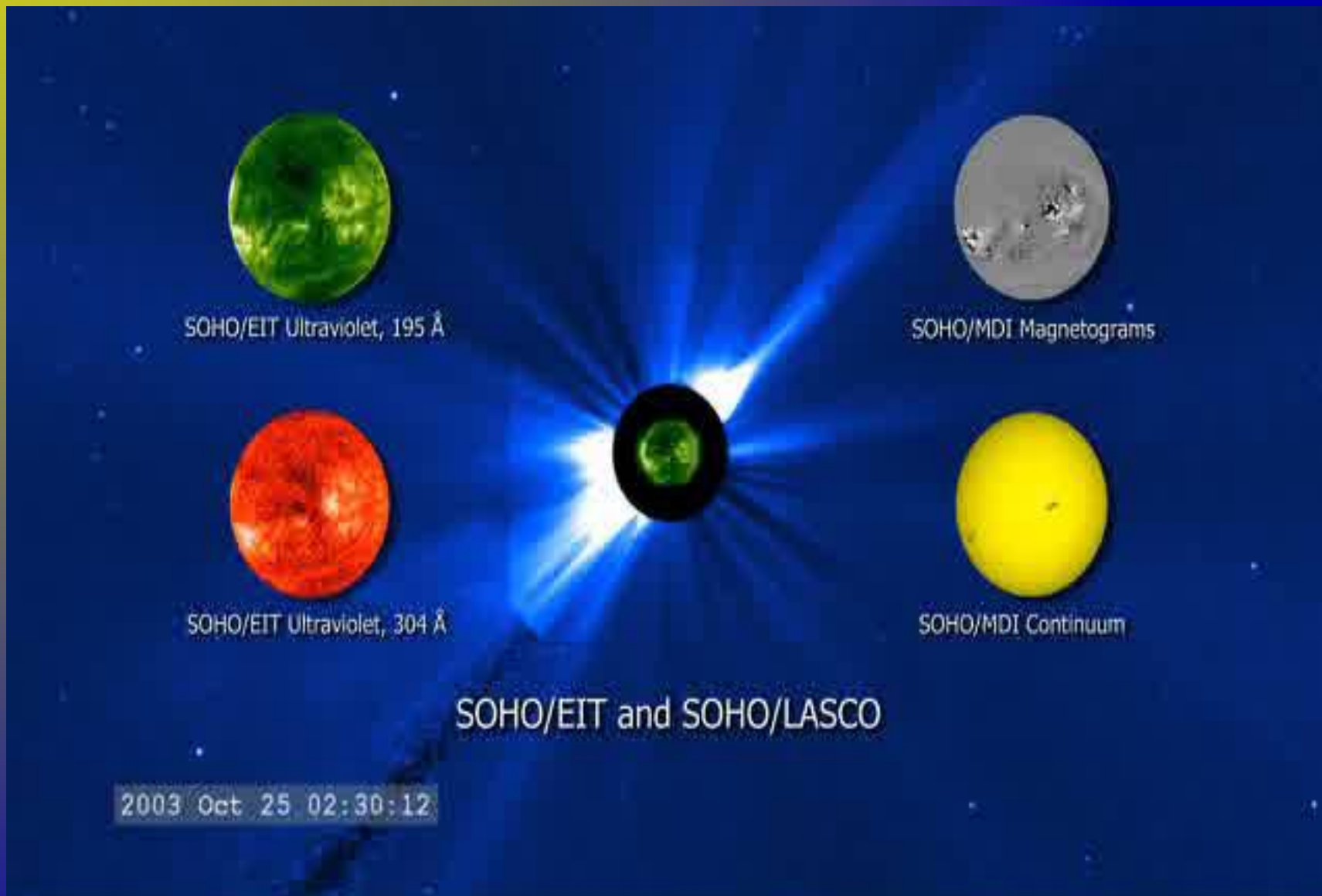

Rozbłyski i CME

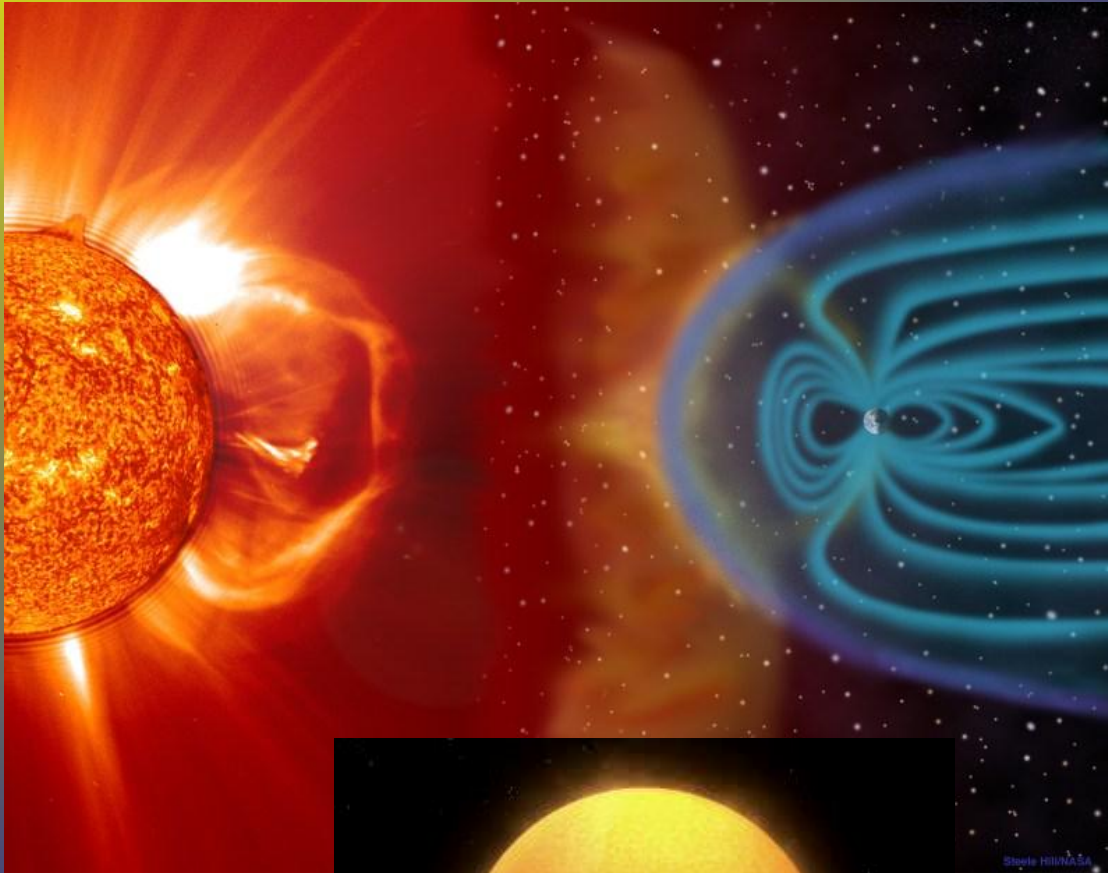
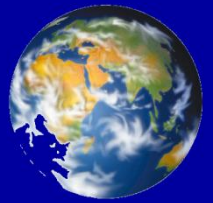

Współczesny obraz Słońca

Słoneczna prognoza pogody

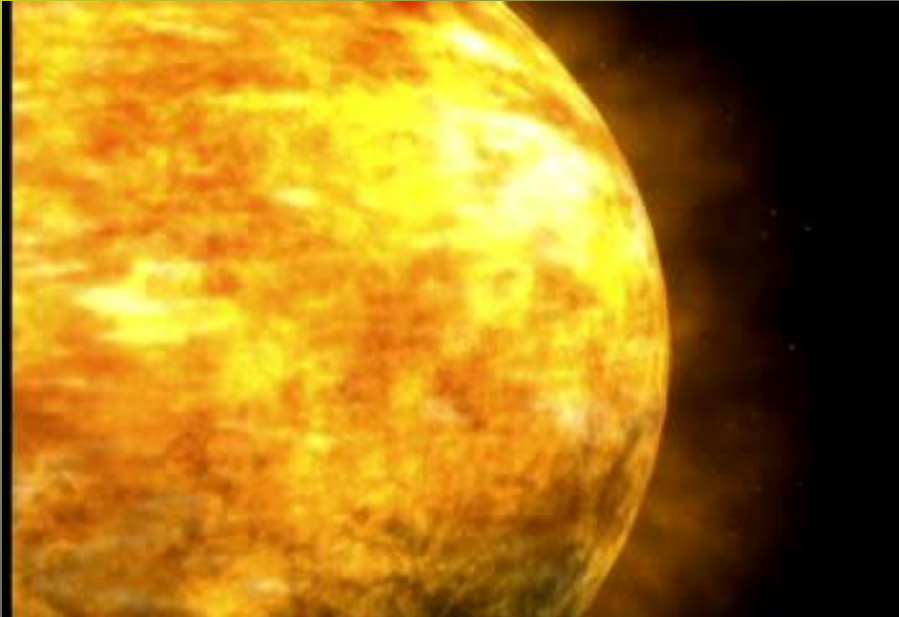

CME mogą docierać w okolice Ziemi i mogą być niebezpieczne:

- astronauta (loty międzyplanetarne, stacje kosmiczne, itp.)
- pasażerowie samolotów
- stacje transformatorowe
- rurociągi
- sztuczne satelity
- łączność radiowa i satelitarna
- zorze, zorze, zorze...

Zorze polarne

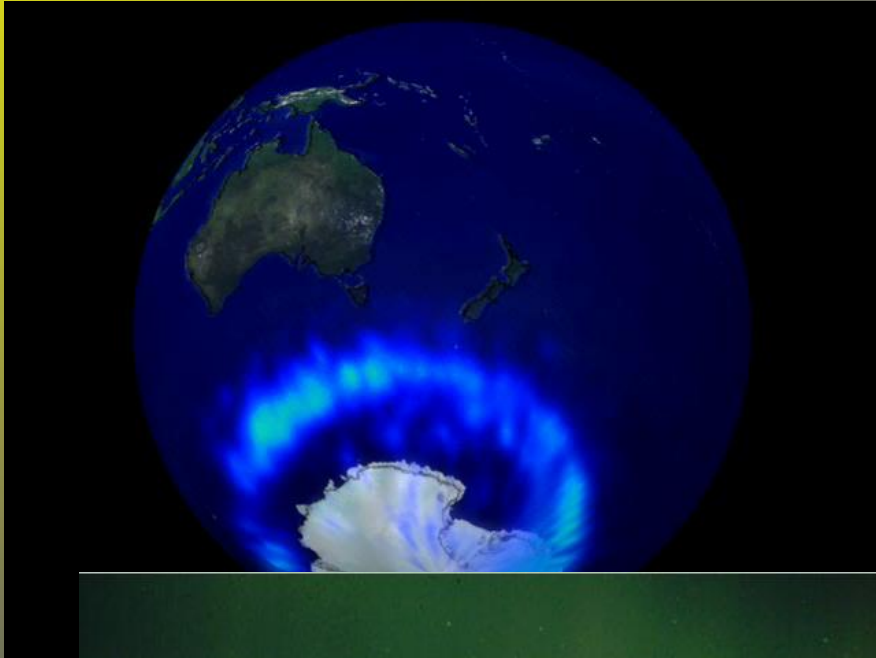
Ziemia jest otoczona polem magnetycznym – chroni nas przed naładowanymi cząstkami docierającymi ze Słońca i przestrzeni kosmicznej

Cząstki odpowiedzialne za zorze polarne są przyspieszane w ziemskiej magnetosferze dzięki przełączaniu linii sił – ten sam mechanizm produkuje rozbłyski i CME na Słońcu

Zorze polarne

Aurora August 21, 1990 by Gary Boyles

Zorze polarne

Zorze polarne – nie zawsze polarne

27 03 2001 r.

01 04 2001 r.

05 11 2001 r.

29 05 2005 r.

29 10 2003 r.

20 11 2003 r.

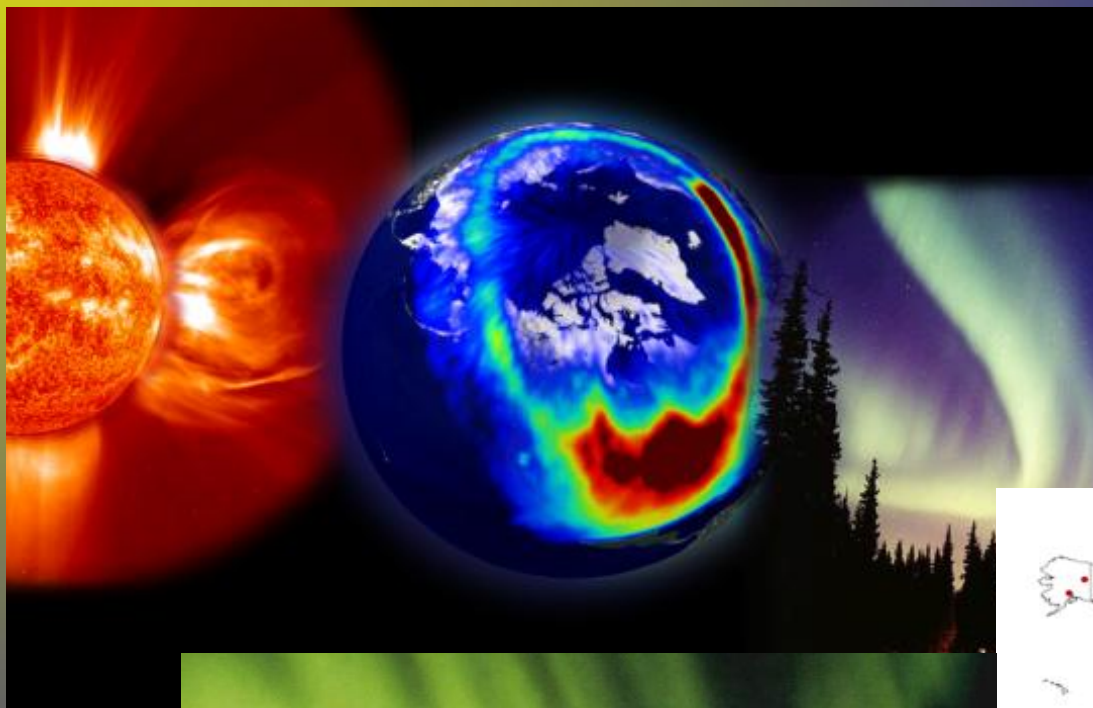
★ foto M.Kałużny ★
www.astrofotografia.pl

★ foto M.Kałużny ★

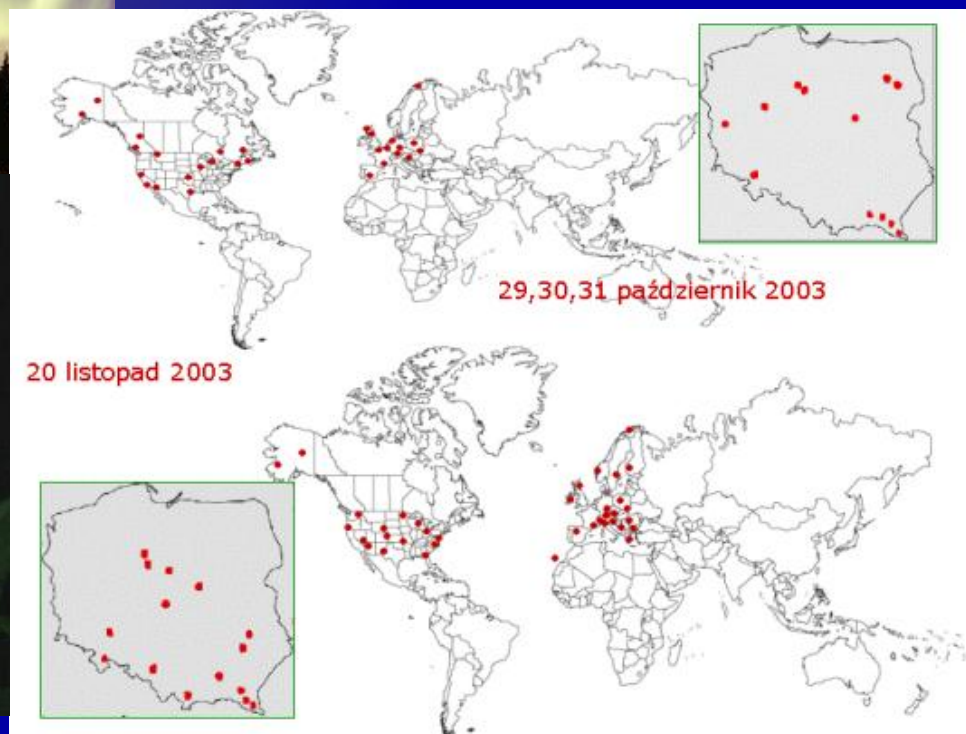

Zorze polarne

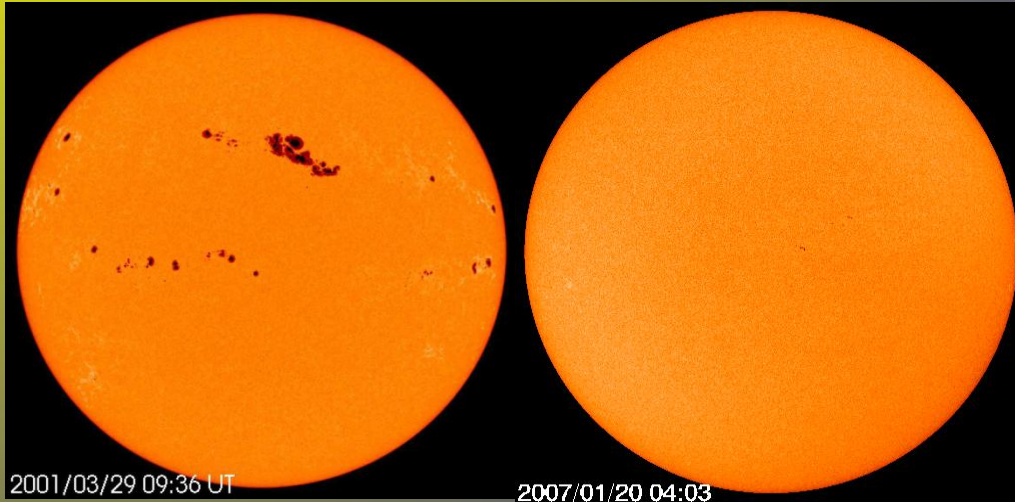
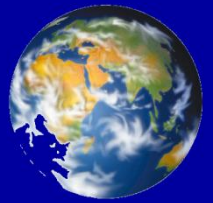
www.spaceweather.com

Potrzebna jest wysoka aktywność słoneczna – kiedy można się takiej spodziewać?

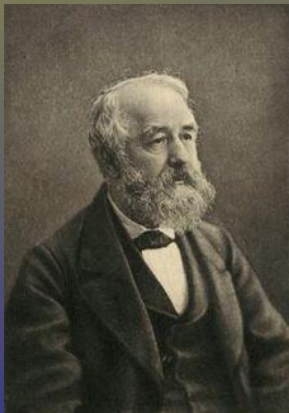
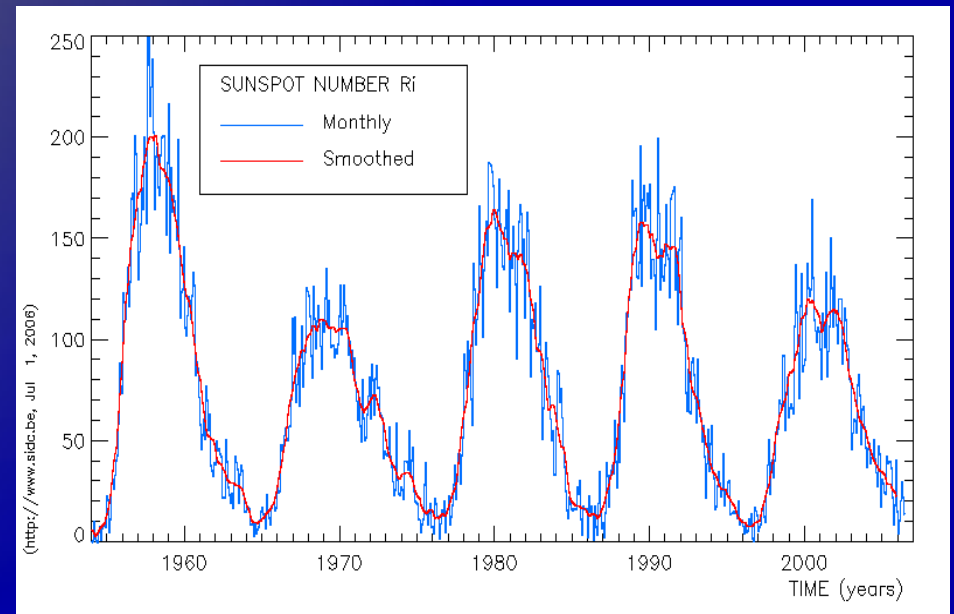

Cykl aktywności

Aktywne Słońce to Słońce zaplamione

Zaplamienie zmienia się w ciągu około 11 lat

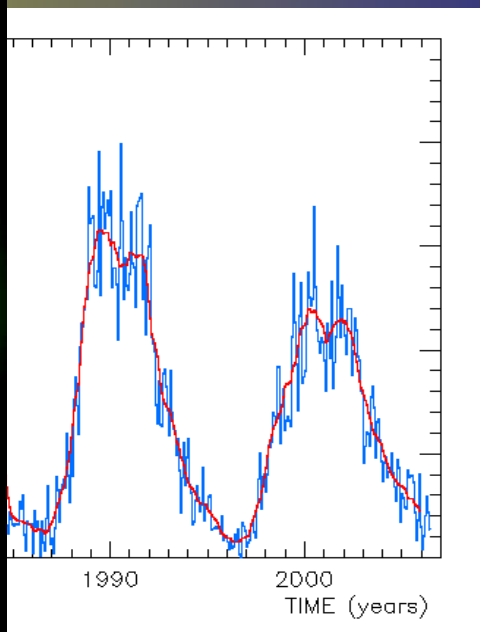
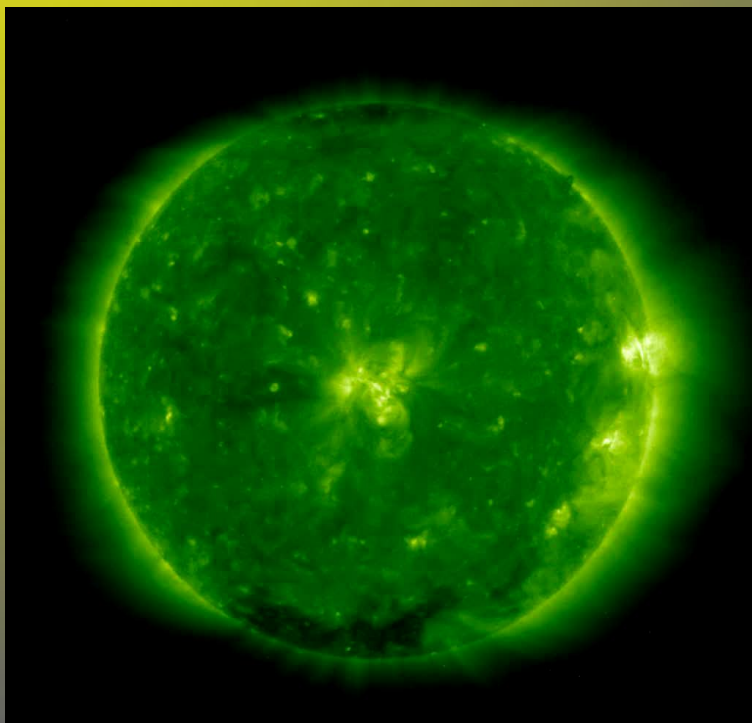
**Rudolf Wolf
(1816-1893)
proponuje metodę
liczenia plam
słonecznych**

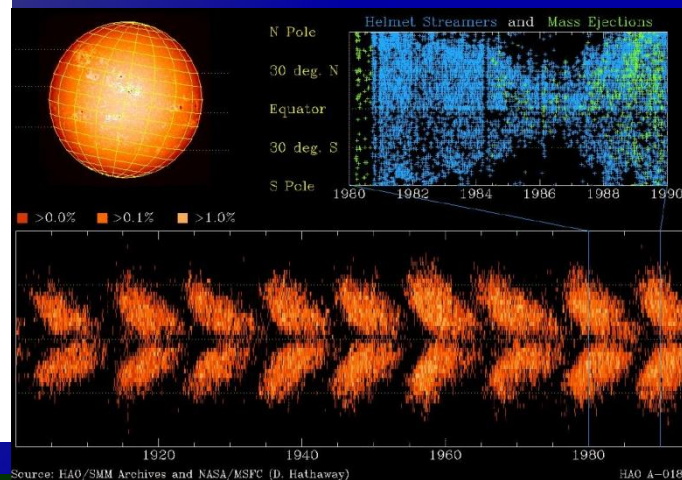
**Samuel Heinrich Schwabe
(1789-1875) – odkrywa
cykliczność pojawiania
się plam słonecznych**

Cykl aktywności

W cyklu 11-sto letnim zmienia się ilość obszarów aktywnych widocznych w zakresach UV i X.

The Sun Approaching Solar Maximum

Solar and Heliospheric Observatory, Extreme ultraviolet Imaging Telescope

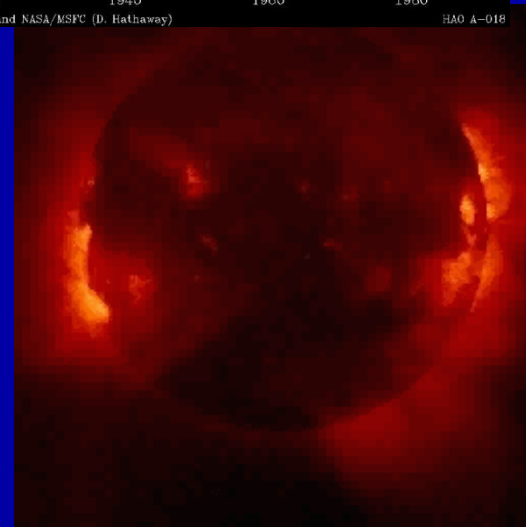
Early 1997

Mid 1998

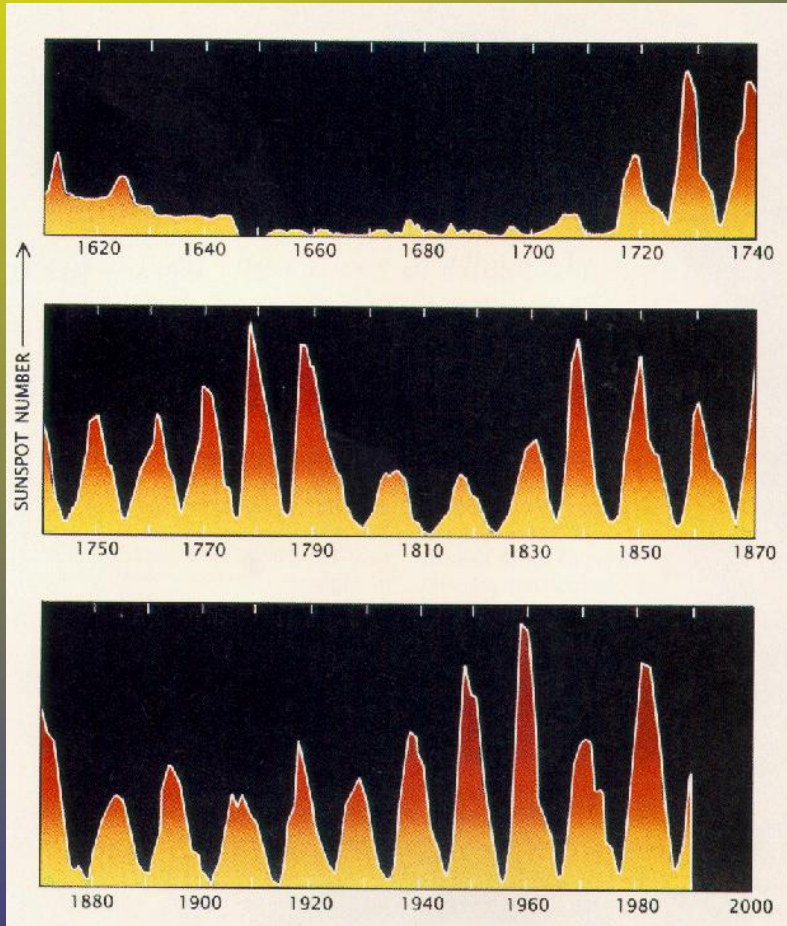

Late 1999

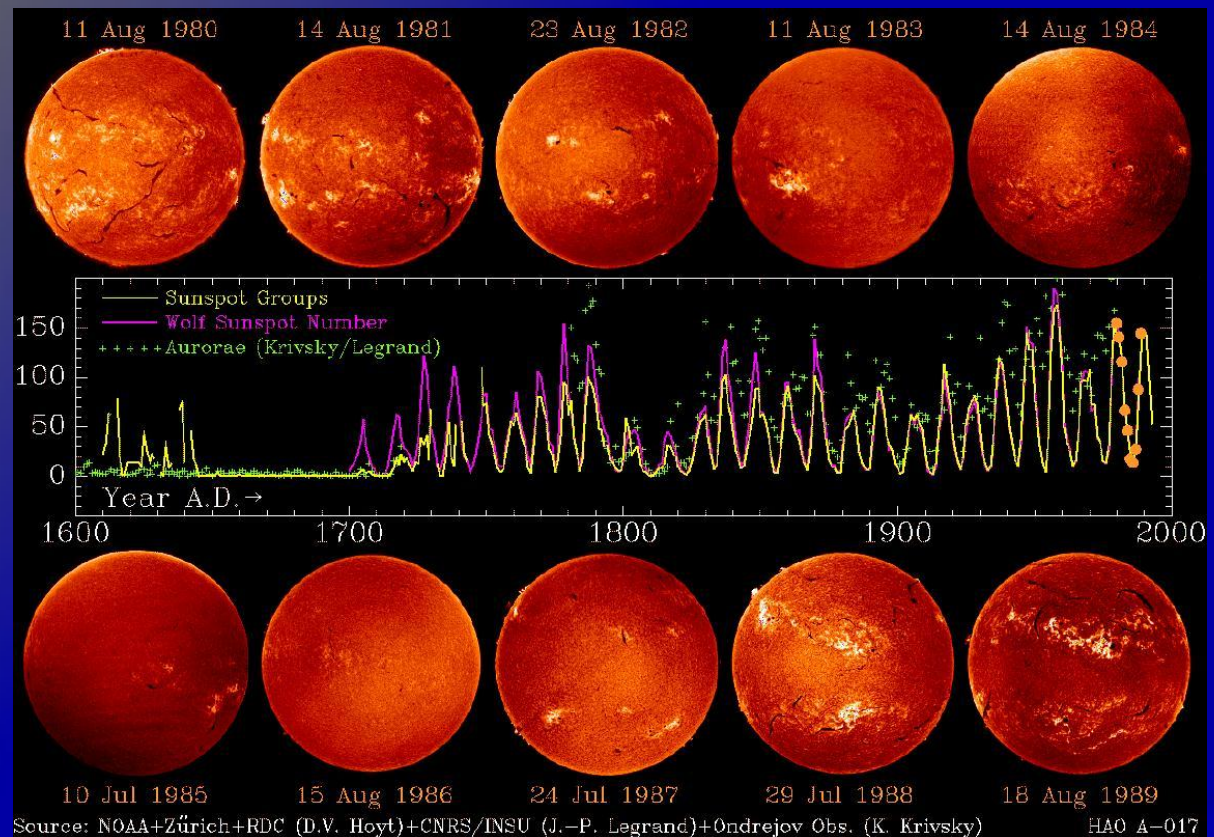

Cykl aktywności

Każde maksimum cyklu jest inne

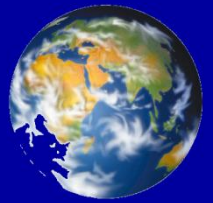
Były w przeszłości okresy gdy na Słońcu nie obserwowano plam

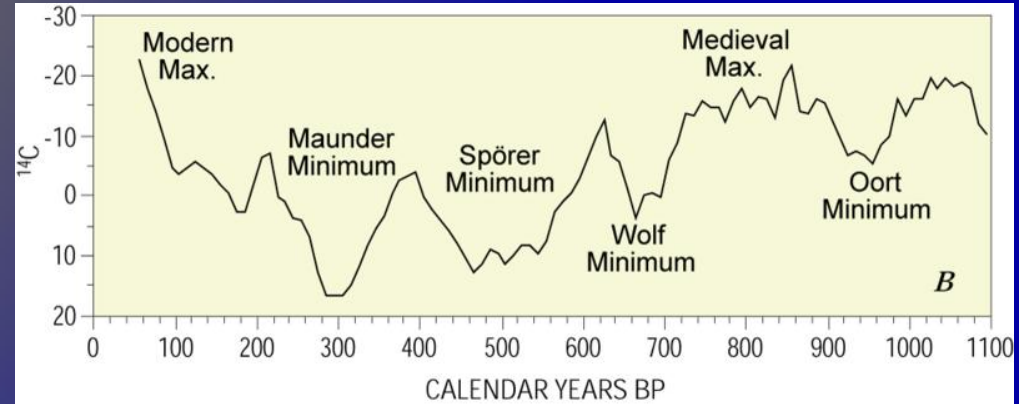
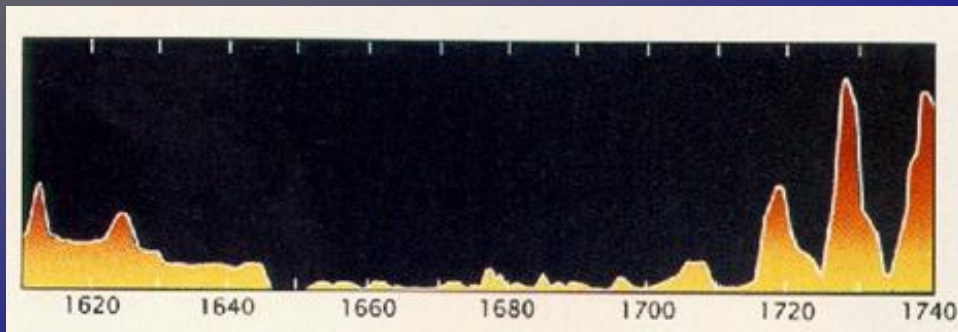
Czy zmiany aktywności Słońca mogą wpływać na ziemski klimat?

Minimum Maundera

Targ na zamrożniętej Tamizie

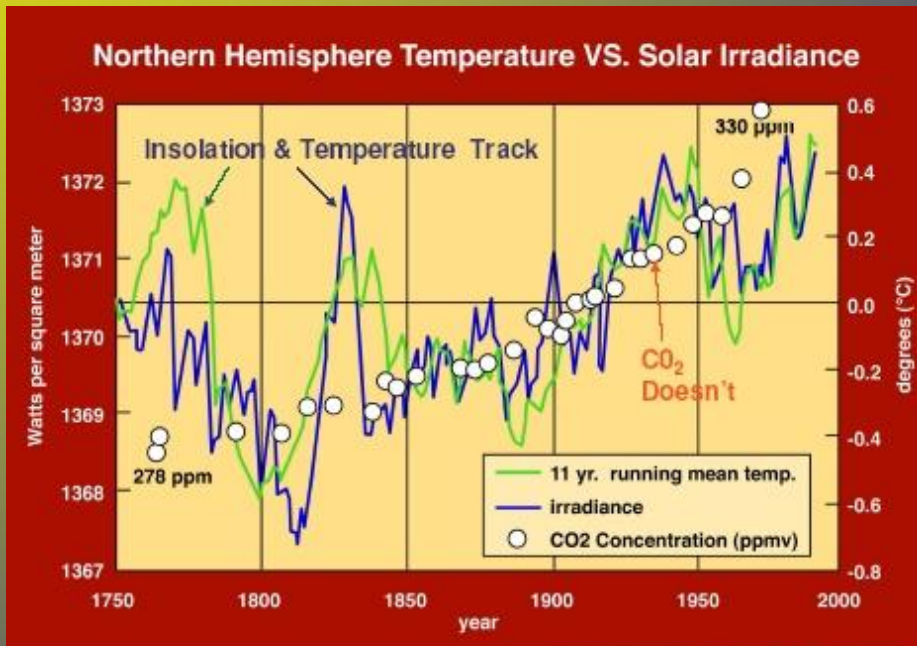
Zamarzający Bałtyk – regularne „połączenie” ze Szwecją

Hetman Czarniecki „rzuca się przez morze” (cieśninę Allsund)

400 lat wcześniej Grenlandia była zieloną wyspą i została zasiedlona

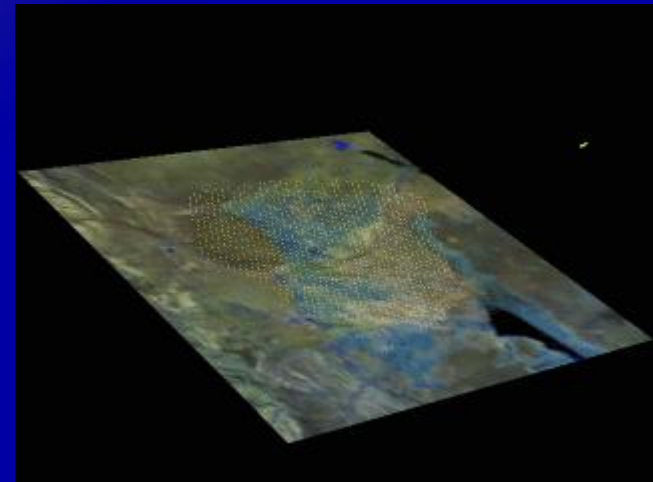
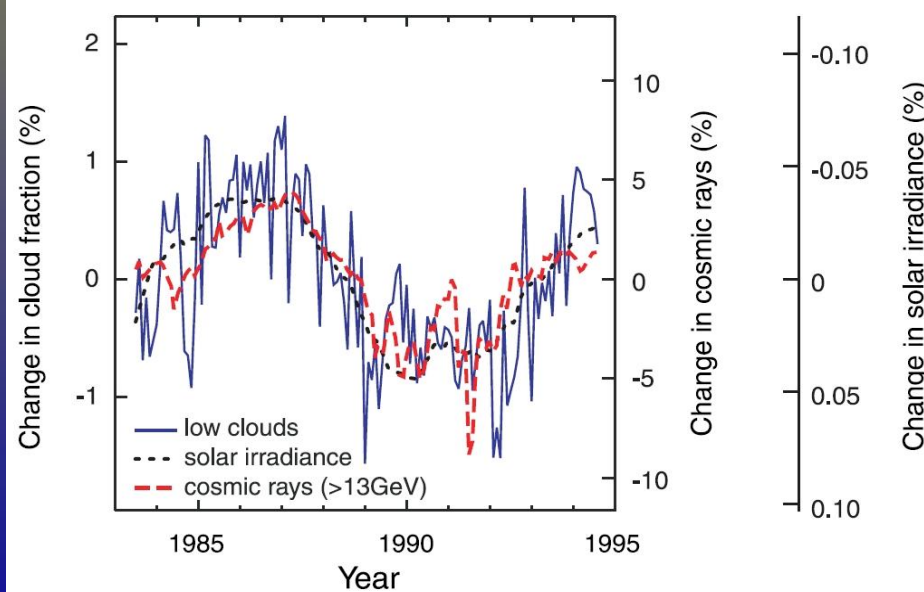
Wpływ na ziemski klimat

Duża korelacja między aktywnością Słońca a średnimi temperaturami na Ziemi

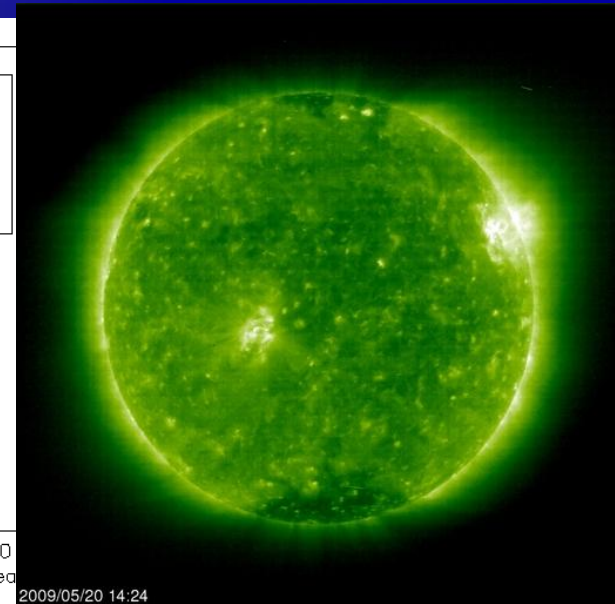
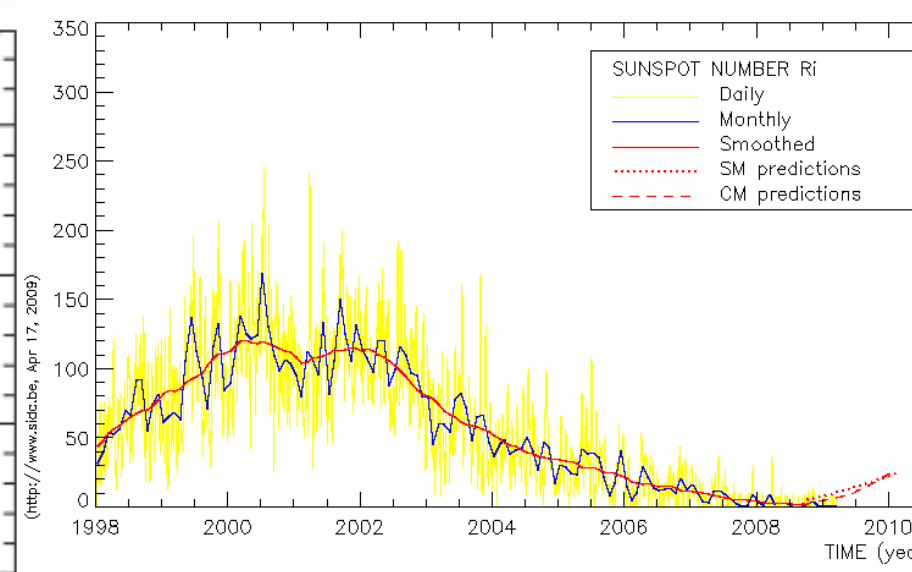
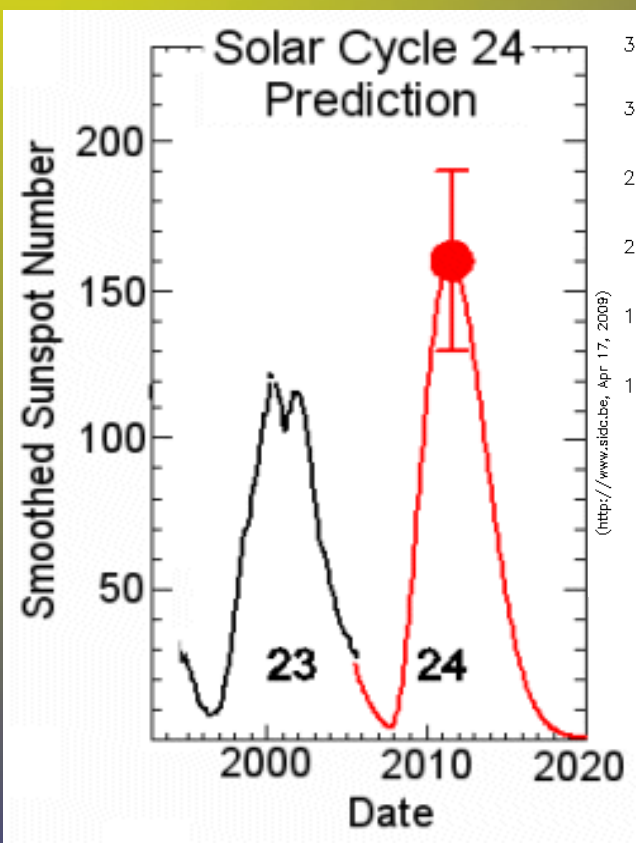
Zachmurzenie zmienia się wraz z ilością promieniowania kosmicznego

Związek z aktywnością słoneczną nie polega na zmianie ilości energii docierającej do Ziemi!

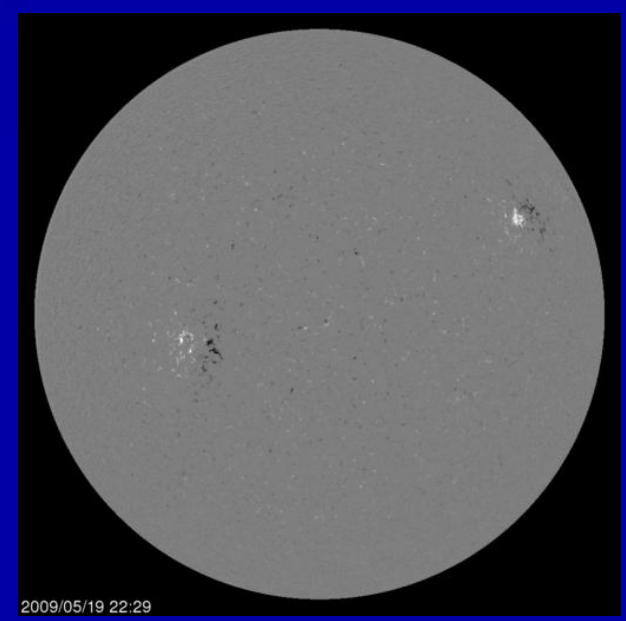

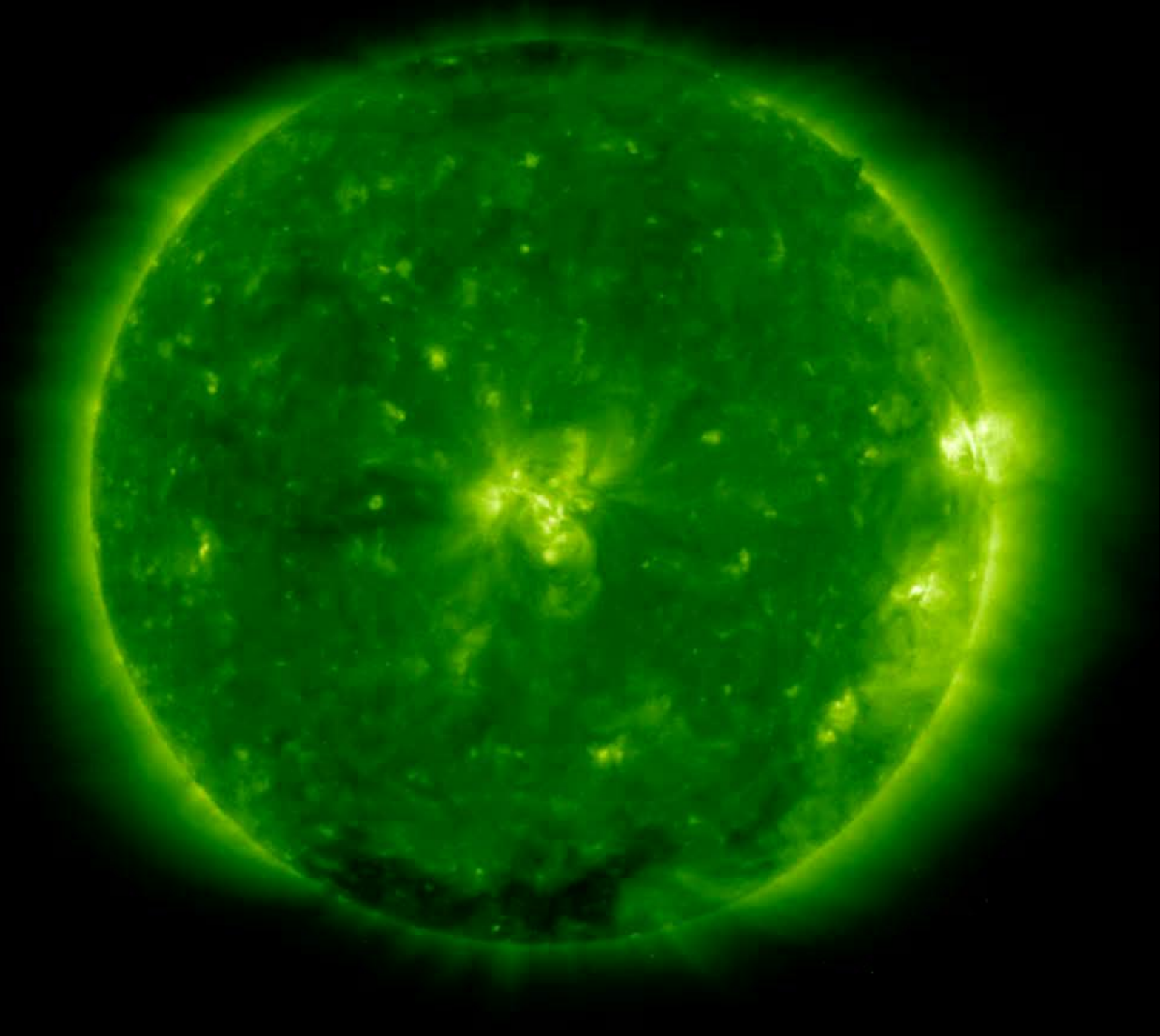
Następne maksimum

Najsilniejsze od 50-ciu lat?

A może kolejne długie minimum?

KONIEC